

KRZYSZTOF R. PROKOP – GLIWICE

**WYPISY ŹRÓDŁOWE DO BIOGRAFII POLSKICH BISKUPÓW
I OPATÓW Z CZASÓW RZECZYPOSPOLITEJ OBOJGA NARODÓW
ORAZ NIEWOLI NARODOWEJ DOBY ZABORÓW
(XVI – XIX w.)**

(cz. V)

W kolejnej części *Wypisów źródłowych* zdecydowanie przeważają *monastica*. Na ogólną liczbę przeszło siedemdziesięciu zamieszczonych poniżej świa-
dectw, prawie sześćdziesiąt dotyczy opatów (także prepozytów generalnych)
oraz księń (w jednym przypadku nadto przeoryszy klasztoru, gdzie nie było god-
ności opatki). W gronie tym znaleźli się zwierzchnicy konwentów benedykty-
nów w Orłowej, Sieciechowie i Tyńcu oraz na Świętym Krzyżu (Łysej Górze),
bożogrobców w Miechowie, cystersów w Koprzywnicy i Koronowie, norber-
tanów w Brzesku–Hebdomie, Nowym Sączu i Witowie, a także benedyktynek
w Radomiu i Sandomierzu oraz norbertanek w Busku i Żukowie. Szczególnie
licznie reprezentowane są ksienie sandomierskie, a to w związku z wykorzysta-
niem rękopisu zatytułowanego *Xiąszka, w ktorey się pisze wstąpienie do zakonu,
professia, konsekracya sióstr y panien, xien elekcyja y konfirmacya, także śmierć
wszystkich panien w klasztorze sandomirskim*¹. Po raz pierwszy w ramach na-
szego cyklu przytoczono także informacje zaczerpnięte ze starodruków i z akt
wizytacyjnych z doby staropolskiej, w których to ostatnich szczegółowe dane do
życiorysów członków ówczesnego stanu duchownego nie występują wprawdzie
zbyt często (jeśli już, to w XVIII-wiecznych wizytacjach – przede wszystkim
z końca owego stulecia), tym niemniej przy wytrwałej, choć żmudnej kweren-
dzie, również stamtąd można wydobyć pewien zasób materiału faktograficznego
do interesującej nas tematyki. Kolejną nową kategorię źródeł, do jakich sięgnięto
w poszukiwaniu wiadomości wzbogacających dostępną nam wiedzę o *curriculum*

¹ O źródle tym zob. J. Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, Sandomierz 1917, s. 7–8 nr 3;
S. Bastrzyk, *Archiwum klasztoru Panien Benedyktynek przechowywane w Bibliotece Wyższego
Seminarium Duchownego w Sandomierzu*, [w:] *Klasztor Panien Benedyktynek w historii i kulturze
Sandomierza*, red. K. Burek, Sandomierz 2003, s. 109–112 (zwł. s. 112).

vitae nowożytnych biskupów i opatów z ziem polskich, stanowią zabytki epigraficzne, konkretnie zaś nagrobki oraz tablice epitafijne i kommemoratywne tychże przedstawicieli hierarchii kościelnej. Chociaż w skali kraju (w obecnych jego granicach) nie zachowało się ich znów tak wiele, to jednak skonfrontowanie uwiecznionych na nich danych faktograficznych z informacjami podawanymi w literaturze przedmiotu prowadzi nieraz do niezbyt optymistycznych spostrzeżeń, jeśli bowiem tej czy innej inskrypcji nie odnotował w wydany już 350 lat temu zbiorze *Monumenta Sarmatarum* Szymon Starowolski, lub też nie doczekała się ona jeszcze krytycznej edycji w obejmującej póki co stosunkowo niewielki obszar współczesnej Polski serii *Corpus inscriptionum Poloniae*, to niejednokrotnie pozostaje ona niezauważona przez historyków (i to nawet, gdy ktoś już wspomniał w druku o istnieniu takowej czy wręcz przytoczył w całości albo we fragmencie jej brzmienie). W tych okolicznościach trudno zatem pominąć ową kategorię świadectw w naszych poszukiwaniach, skoro dzięki tymże inskrypcjom można ustalić precyzyjne dane – przede wszystkim o dacie i miejscu zgonu konkretnej postaci (czy to skądinąd już znane, czy też weryfikujące dotychczasowy stan wiedzy). Do zabytków epigrafiki będziemy zatem sięgać i w przyszłości².

Mimo zasygnalizowanego powyżej poszerzenia podstawy źródłowej cyklu o uprzednio jeszcze nie wykorzystywane przez nas rodzaje zabytków, zawierających poszukiwane wiadomości na temat najistotniejszych faktów z życiorysów biskupów, opatów, księży i innych pełniących najwyższe godności czy urzędy kościelne duchownych, dotychczasowe zasady wydawnicze pozostają niezmienione i po bliższe informacje na ich temat odsyłamy korzystających do pierwszej części *Wypisów źródłowych*. Jedynie co się tyczy noty proveniencyjnej, w przypadku inskrypcji epitafijnych i kommemoratywnych miast nazwy archiwum czy biblioteki (oraz sygnatury archiwalnej) pojawia się wskazanie na konkretny obiekt sakralny, gdzie dany zabytek jest zlokalizowany. Tak się bowiem składa, że wszystkie uwzględnione poniżej nagrobki i epitafia znajdują się *in situ*, zaś stosowny opis sporządzony został przez wydawcę z autopsji. Jeśli natomiast w kolejnych odcinkach serii pojawią się inskrypcje, których treść znana jest nam wyłącznie „z drugiej ręki”, to w takim przypadku wskazanie w „metryczce” będzie dotyczyć rzeczywistej podstawy edycji, a więc zazwyczaj rękopisu, w którym zawarty został odpis³.

² W materii zasad wydawania tego rodzaju świadectw zob. ostatnio: *Instrukcja wydawnicza dla źródeł epigraficznych*, oprac. J. Szymański i B. Trelińska, Lublin 2003 (zwł. s. 3–4 § 4).

³ Zob. tego rodzaju świeżej daty edycję źródłową: K. R. Prokop, *Nowożytnie inskrypcje ze świątyń bernardyńskich na Litwie i Białorusi (XVI–XVII w.)*, „Lituanos–Slavica Posnaniensia. Studia Historica”, 12 (2006) [w druku]. Por. *Inscriptiones ecclesiarum Vilnensium*, t. 1, red. W. Appa, E. Uleinaitė, Vilnius 2005.

WYKAZ SKRÓTÓW ARCHIWALNYCH

ARCHIWUM DIECEZJALNE W PELPLINIE (ADPelp)

Monasteria, Koronowo 2 – *Catalogus rerum omnium, quae in monasterio Coronoviensi ab ipsa fundatione gesta sunt [...] conscriptus per fratrem Joannem Rosanensem, professum Coronoviensem Sac. Ordinis S. Cist., anno 1604*

ARCHIWUM DIECEZJALNE W PŁOCKU (ADPł)

AKapPł 23 – [*Acta capituli cathedralis Plocensis 1774–1783*]

ARCHIWUM JASNEJ GÓRY (OO. PAULINÓW) W CZĘSTOCHOWIE (AJG)

rkp 538 – *Actorum provinciae Polonae tomus octavus a capitulo electivo provinciali sub praesidentia Reverendissimi Patris Stephani Demsich [...] et Admodum Reverendi in Christo Patris Anastasii Kiedrzyński [...] anno Domini 1731 die 19 mensis Maii inchoatus et continuatus [1731–1736]*

ARCHIWUM KAPITUŁY METROPOLITALNEJ W KRAKOWIE NA WAWELU (AKapMK)

LA 36 – *Acta pontificia Celsissimi, Illustrissimi et Reverendissimi Domini, Domini Ioannis in Lipe Lipski, episcopi Cracoviensis, ducis Severiae, procancellarii Regni Poloniae, ab exordio pontificatus eiusdem electi et consecrati in episcopum Luceoriensem, usque ad praesens temporis spatium conscripta ab anno Domini 1734 [poprzednio pod sygnaturą tymczasową I–14]*

ARCHIWUM KURII METROPOLITALNEJ W KRAKOWIE (AKMK):

AEp 5 – [*Volumen I^{um} actorum Reverendissimi in Christo Patris Joannis Konarski, episcopi Cracoviensis, ab anno Domini 1503^{tio} ad annum 1514^{tum} inclusive acticata et registrata*]

AEp 22 – [*Volumen quintum actorum institutionum et provisionum episcopatu Reverendissimi in Christo Patris et Domini, Domini Petri de Gamratis, per annos 1538, 1539, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544 et 1545^m*]

LOrd 9 – *Liber ordinatorum, consecrationis ecclesiarum, capellarum, altarium immobilium, portatilium, calicium et campanarum per Illustrissimum et Reverendissimum Dominum Michaellem Kunicki, Dei et Apostolicae Sedis gratia episcopum Arsinoensem, suffraganeum et archidiaconum Cracoviensem, custodem Sandomiriensem*

LOrd 10 – *Acta Illustrissimi et Reverendissimi Domini, Domini Francisci de Potkana Potkański, episcopi Patarensis, suffraganei, canonici, vicarii in spiritualibus et officialis generalis Cracoviensis, ab anno Domini 1753^{tio} [...] ad diem 11 Julii 1789*

ARCHIWUM BIBLIOTEKI SEMINARIUM DUCHOWNEGO W SANDOMIERZU (ABSDS)

G 1392 – *Xiąszka, w ktorej się pisze wstąpienie do zakonu, professia, konsekracya sióstr y panien, xien elekcyja y confirmacya, także śmierć wszystkich panien w klasztorze sandomirskim, począwszy od fundacyi klasztoru tego [1615–1865]*

SKRÓTY BIBLIOGRAFICZNE

Kraszewski, *Supplement* – A.J.D. Kraszewski, *Supplement do drugiej Żywotow części, o fundacyach y fundatorach klasztorow polskich z historykow y manuskryptow zebrany, do ktorego przytacza się miscellanea, według porządku alfabetu ułożony*, [w:] tenże, *Życie świętych y w nadziei świątobliwości zeszyłych sług boskich Zakonu Premonstratenskiego* [...], t. 2, Warszawa 1752
PSB – *Polski słownik biograficzny*, t. 1–43→, Kraków–Warszawa 1935–2005→

ŚWIĘCENIA

1

Janowski Florian Amand opat (Tyniec), biskup (Tarnów)
subdiakoniat 23 IX 1747⁴

AKMK, LOrd 9, s. 407

Illustrissimus [Michael Kunicki, episcopus Arsinoensis, suffraganeus Cracoviensis], fecit publicam ordinationem Sabbatho 4^{or} Temporum post festum S. Mathaei, quae fuit 23^{tia} Septembris anno 1747, in ecclesia cathedrali Cracoviensi, in qua promovit et ordinavit [...] ad subdiaconatum Reverendum Fratrem Amandum Casimiri Janowski, Ordinis Sancti Benedicti.

2

Nowiński Tomasz prepozyt generalny (Miechów), biskup (*Kraków)
urodziny 12 XII 1746
prezbiterat 25 V 1771⁵

AKMK, AV 55 – Protokół [sic] wizyty generalnej z dekanatów skalskiego i nowogurskiego [sic] [...] w roku 1783 odprawionej przez W. Jmć X. Stanisława Ptaszyńskiego, doktora Świętej Teologii, kanonika katedralnego inflanckiego, proboszcza Nowego Miasta Korczyna, s. 198 («Stan osobisty» parafii uniejowskiej w dniu wizytacji 7 VI 1783)

Rządcą kościoła [w Uniejowie jest] Jmć X. Tomasz Nowiński, kanonik regularny Grobu Chrystusowego, Świętej Teologii doktor, kanonów i prawa kościelnego

⁴ B. Kumor, *Diecezja tarnowska. Dzieje ustroju i organizacji 1786–1985*, Kraków 1985, s. 252 („święcenia wyższe subdiaconatu otrzymał 23 IX 1747 r.”). Zob. nadto P. Szczaniecki, *Benedyktyni polscy. Zbiór szkiców i opowiadań*, Tyniec 1989, s. 312–313; A. Nowak, *Słownik biograficzny kapłanów diecezji tarnowskiej 1786–1985*, t. 1 – *Biskupi i kanonicy*, Tarnów 1999, s. 31 (gdzie wyłącznie data roczna święceń kapłańskich); P. Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce w latach 965–1999. Słownik biograficzny*, Warszawa 2000, kol. 175.

⁵ A. Wędzki, *Nowiński Tomasz herbu Nowina (1746–1830), ostatni general zakonu bożogrobców w Polsce*, PSB, t. 23, s. 352 („w Miechowie otrzymał w r. 1770 święcenia kapłańskie”; poza tym brak daty dziennej urodzin oraz informacji o posiadaniu probostwa w Uniejowie); Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce*, kol. 312 („święcenia [kapłańskie w roku] 1770”). Por. K. R. Prokop, *Wypisy źródłowe do biografii polskich biskupów i opatów z czasów Rzeczypospolitej Obojga Narodów oraz niewoli narodowej doby zaborów (XVI–XIX w.)*, cz. 2, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 83 (2005) s. 305, nr 27; cz. 3, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 84 (2005) s. 264, nr 42. Z akt procesu informacyjnego, poprzedzającego wyniesienie T. Nowińskiego do godności biskupiej (Archivio Segreto Vaticano, Archivio Concistoriale, Processus Datariae, vol. 178, s. [64]–[78]), dowiadujemy się, że święcenia kapłańskie otrzymał on w katedrze w Poznaniu z rąk sufragana poznańskiego Władysława Walknowskiego (25 V 1771).

profesor. Urodzony roku 1746, dnia 12 grudnia, poświęcony na kapłaństwo w Poznaniu roku 1771, dnia 25 maja. Otrzymał to beneficjum [*tj. probostwo uniejowskie w dekanacie skalskim diecezji krakowskiej*], bawiać w Rzymie, przez prowizję apostolską, jako wakujące w miesiącu papieskim marcu roku 1776, ale w posesję jego nie wszedł aż po skończonym prawie per tres conformes sententias Sacrae Rotae Romanae i dopiero w roku 1781 introdukowany w osobie prokuratora od siebie postanowionego.

3

Skotnicki Krzysztof opat (Koprzywnica)

diakonat 7 IV 1764⁶

AKMK, LOrd 10, k. 61v

[Annus Domini] 1764, Aprilis, die 7. In ecclesia cathedrali Cracoviensis, Sabbato ante Dominicam Passionis, [Franciscus Potkanski, episcopus Patarensis, suffraganeus Cracoviensis], ordinavit ad diaconatum Fratrem Christophorum Christophori Skotnicki, Ordinis Cisterciensium.

prezbiterat 2 III 1765⁷

AKMK, LOrd 10, k. 66r

[Annus Domini] 1765, Martius, die 2. In ecclesia cathedrali Cracoviensis, Sabbato Quatuor Temporum post Cineres, [Franciscus Potkanski, episcopus Patarensis, suffraganeus Cracoviensis], ordinavit ad presbyteratum Fratrem Christophorum Christophori Skotnicki, Ordinis Cisterciensium.

⁶ Por.: K. R. Prokop, *Wypisy źródłowe*, cz. 4, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 85 (2006), s. 354–355 nr 73. Zob. także J. Wiśniewski, *Dekanat sandomierski*, Radom 1915 [reprint: Kielce 2000], s. 73.

⁷ Zob. poprzedni przypis.

BENEDYKCJE**1***Albrychowicz Fortunat opat (Orłowa)**benedykacja 10 II 1760⁸**AKMK, LOrd 10, k. 38r*

Annus Domini 1760, Februarii, die 10. In ecclesia cathedrali Cracoviensi, Dominica Sexagesima, intra Missarum solemnia, [Franciscus Potkański, episcopus Patarensis, suffraganeus Cracoviensis], benedixit abbatem Ordinis Sancti Benedicti, ex conventu Tynecensi, pro abbazia Orłowiensi, sita in dioecesi Wratislaviensi, auctoritate apostolica, Reverendissimum Fortunatum Albrychowicz.

2*Bobrownicka Joanna Katarzyna ksieni (Busko)**benedykacja [?] 1738⁹**AKMK, LOrd 9, s. 543*

Anno Domini 1738vo [...] Illustrissimus [Michael Kunicki, episcopus Arsinoensis, suffraganeus Cracoviensis], in Busko consecravit [Catharinam Bobrownicka], abbatissam^a [conventus Buscensis Ordinis Praemonstratensis].

3*Chocimowska Maryna (Marianna) Teofila ksieni (Sandomierz)**elekcja 2 III 1639
benedykacja 28 V 1639¹⁰*

^a w oryginale abbatissimam

⁸ Por. „Kurier Polski”, R. 1760, nr 8, s. [3]–[4]; K. R. Prokop, *Wiadomości genealogiczne i dotyczące wydarzeń historycznych w księgach święceń biskupów krakowskich (głównie sufraganów) z drugiej połowy XVII i z XVIII wieku*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 81 (2004) s. 221 (gdzie opuszczono imię i nazwisko benedykowanego opata).

⁹ M. Borkowska, *Leksykon zakonnic polskich epoki przedrozbiorowej*, t. 2 – Polska Centralna i Południowa, Warszawa 2005, s. 161 („od r. 1737 ksieni”). Zob. także Kraszewski, *Supplement*, s. 275. Por. N. Backmund, *Monasticon Praemonstratense id est historia circariarum atque canoniarum Candidi et Canonici Ordinis Praemonstratensis*, t. 1, Straubing 1949, s. 337 [drugie wydanie: t. 1 cz. 2, Berolini – Novi Eboraci 1983, s. 407–408].

¹⁰ J. Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 36 („konfirmacji nowej ksieni dopełnił 28 V 1639 r. biskup Zadzik w asystencji Olbrichta Lipnickiego, proboszcza sandomierskiego, Aleksandra Brzeskiego, archidiakona zawichojskiego, i Andrzeja Falkowskiego, archidiakona lubelskiego”);

ABSDS, G 1392, k. 91r (O konfirmacji P[anny] Chocimowskiej, xieni trzeciej); zob. również: tamże, k. 90r–v (o elekcji ksieni M. Chocimowskiej, odbytej 2 III 1639)

Anno Domini 1639, miesiąca maja, dnia 28 w dzień sobotni, była konfirmowana na xienstwo Panna Maryna Chocimowska [...]. Na którą konfirmację zjechał sam Jmć Xiądz Jakub Zadzik, biskup krakowski, y sam tę konfirmacją odprawił.

4

Chrzęstowska Anna ksieni (Sandomierz)

*elekcja 30 IV 1689
benedykcja 1 I 1690¹¹*

ABSDS, G 1392, k. 107r (O konfirmacji Panny Anny Chrzęstowskiej, xieni dziesiątej); zob. również: tamże, k. 106v (o elekcji ksieni A. Chrzęstowskiej, odbytej 30 IX 1689)

Anno Domini 1690, dnia 1 stycznia, w dzień nowego lata, była konfirmowana na xienstwo Panna Anna Chrzęstowska, za staraniem [...] u Jmci Xiędza Jana Małachowskiego, biskupa krakowskiego, który sam osobą swoją zjechawszy, konfirmował pomienioną Pannę Xienię.

5

Chrzęstowska Krystyna ksieni (Busko)

benedykcja 8 IX 1765¹²

AKMK, LOrd 10, k. 68r

Annus Domini 1765, mensis Semptember, die 8. In oppido Busko, in festo Nati-

M. Borkowska, *Słownik polskich księń benedyktyńskich (Siostry zakonne w Polsce. Słownik biograficzny, t. 2)*, Niepokalanów 1996, s. 20 („wybrana ksienią w r. 1639”); też, *Leksykon zakonnic polskich, t. 2*, s. 376 („obrana ksienią 2 III 1639, rządziła niecały rok”). Por. *Kronika benedyktynek sandomierskich, czyli dzieje klasztoru sandomierskiego od roku 1615, 30 października, spisane w roku 1763 za przełożęństwa P[anny] Maryanny Siemianowski, ksieni 13. Tom pierwszy*, wyd. A. Szylar, Sandomierz 2005, s. 21: „Po śmierci p[anny] Skotnicki [sic] obrana jest ksienią p[anna] Marianna Chocimowska, ktorej elekcy, konfirmacya opisana jest w metryce”.

¹¹ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 46 („dziesiątą z kolei ksienią była Anna Chrzęstowska, [obrana] 30 IV 1689 r. [...] Konfirmacji ksieni dopełnił osobiście Jan Małachowski [...] 1 I 1690 r.”); Borkowska, *Słownik polskich księń*, s. 21 („ksieni 1689–1709”); też, *Leksykon zakonnic polskich, t. 2*, s. 383 („obrana ksienią 30 IV 1689”). Por. *Kronika benedyktynek sandomierskich*, s. 25: „Ksieni dziesiąta. Obrana była P[anna] Anna Chrzęstowska [...] roku 1689, dnia 30 kwietnia. Konfirmowana od Jmci Xiędza Małachowskiego, biskupa krakowskiego, roku 1690, dnia 1 stycznia”.

¹² Por. Prokop, *Wiadomości genealogiczne i dotyczące wydarzeń historycznych*, s. 221 (gdzie opuszczono imię i nazwisko benedykowanej ksieni). Ogólnie odnośnie do dziejów klasztoru norbertanek w Busku zob. W. Knapieński, *Święty Norbert i jego zakon. Początki norbertańskich klasztorów w cyrkarii polskiej i nieco z ich dziejów*, Warszawa 1884, s. 187–195 nr 73.

vitatis Beatae Virginis Mariae, [Franciscus Potkański, episcopus Patarensis, suffraganeus Cracoviensis], consecravit abbatissam Reverendissimam Christinam Chrzastowska Ordinis Praemonstratensis conventus oppidi Busko.

6

Gniński Ignacy Bernard opat (Koronowo)

benedykcja 6 X 1686¹³

ADPelp, Monasteria, Koronowo 2, k. 9r (nr 33)

Ignatius Bernardus Gninski, canonicus Posnaniensis, archidiaconus Sremensis, [abbas Coronoviensis] anno 1686 benedictus [est] in solennitate dedicationis ecclesiae conventualis Octobris 6ta.

7

Gniński Samuel Jan opat (Koronowo)

benedykcja 23 V 1706¹⁴

ADPelp, Monasteria, Koronowo 2, k. 9r (nr 34)

Samuel Joannes Gninski, antecessoris [*scil. Ignatii Bernardi Gniński, v.s.*] nepos, [abbas Coronoviensis], anno 1706 benedictus [est] die Pentecostes [= 23 V 1706].

8

Kraszewski (Kraszowski) Antoni Józef Daniel opat (Witów)

elekcja 18 X 1745

benedykcja 24 VI 1746¹⁵

¹³ Por. *Series abbatum coenobii Byszoviensis seu Coronoviensis Ordinis Cisterciensis*, wyd. W. Kętrzyński, w: *Monumenta Poloniae Historica*, t. 5, Lwów 1888, s. 816 nr 36 (Ignatius Gninski, [annus electionis] 1686). Zob. nadto *Receptiones seu installationes ad episcopatum, praelaturas et canonicatus ecclesiae cathedralis Posnaniensis ab anno 1532 ad annum 1800*, ed. R. Weimann, „Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego”, 35 (1909) s. 108, 113; J. Nowacki, *Dzieje archidiecezji poznańskiej*, t. 2 – *Archidiecezja poznańska w granicach historycznych i jej ustrój*, Poznań 1964, s. 295, 320, 561; *Monasticon Cisterciense Poloniae*, t. 2 – *Katalog męskich klasztorów na ziemiach polskich i dawnej Rzeczypospolitej*, red. A. M. Wyrwa, J. Strzelczyk, K. Kaczmarek, Poznań 1999, s. 46, 55, 59–60.

¹⁴ Por. *Series abbatum coenobii Byszoviensis seu Coronoviensis*, s. 816 nr 37 (Samuel Joannes Gninski, obiit 1738). Zob. nadto *Monasticon Cisterciense Poloniae*, t. 2, s. 57–59. Poprzedni opat, wyżej wspomniany Ignacy Bernard Gniński, zmarł 5 IV 1706 (Nowacki, *Dzieje archidiecezji poznańskiej*, t. 2, s. 295).

¹⁵ Knapieński, *Święty Norbert i jego zakon*, s. 184–185; W. Murawiec, *Kraszewski Józef Daniel Antoni († 1758), norbertanin, hagiograf*, w: *Słownik polskich teologów katolickich*, t. 2, red. H. E. Wyczawski, Warszawa 1982, s. 416 (brak daty elekcji i benedykcji). Zob. także Backmund,

Kraszewski, Supplement, s. 287

Daniel Antoni Kraszowski, obrany opatem witowskim w dzień św. Łukasza, dnia 18 października roku 1745, potwierdzony i benedykowany w roku 1746, w dzień św. Jana Chrzciciela, dnia 24 czerwca, w Gnieźnie.

Kraszewski, Supplement, s. 326 nr [31]

Obrany roku 1745, dnia 18 października, benedykowany w Gnieźnie w dzień św. Jana Chrzciciela, w kaplicy Niepokalanego Poczęcia, roku 1746 od niewygasłej pamięci świętego arcybiskupa J.O. Xięcia Jmci Krzysztofa Antoniego Szembeka, osobliwego protektora witowskiego miejsca.

9

*Kurdwanowski Józef Wawrzyniec opat (Sieciechów) benedykcja 19 II 1741*¹⁶

AKapMK, LA 36, s. 35

Anno Domini 1741, die 19 Februarii, Eminentissimus, Illustrissimus, Reverendissimus Dominus Joannes cardinalis Lipski, episcopus Cracoviensis, dux Severiae, in ecclesia collegiata Kielcensi benedixit Illustrissimum Admodum Reverendum Dominum [Josephum Laurentium] Kurdwanowski, abbatem Sieciechoviensem.

10

*Leżeńska (Leżyńska) Katarzyna ksieni (Radom) elekcja 25 I 1730 benedykcja 4 VI 1730*¹⁷

Monasticon Praemonstratense, t. 1, s. 348 [drugie wydanie: t. 1 cz. 2, s. 424]; K. Głowacki, *Kościół św. Małgorzaty i dawny klasztor norbertanów w Witowie*, Piotrków Trybunalski 1984 [drugie wydanie Witów 2005], wg indeksu.

¹⁶ J. Gacki, *Benedyktyński klasztor w Sieciechowie według pisma i podań miejscowych*, Radom 1872, s. 219–220 (brak informacji o benedykcji). Zob. również J. Wiśniewski, *Dekanat kozienicki*, Radom 1913 [reprint: Kielce 2000], s. 150, 152; M. Kanior, *Polska kongregacja benedyktyńska Świętego Krzyża 1709–1864*, Kraków 2000, wg indeksu.

¹⁷ Borkowska, *Słownik polskich księń*, s. 88–89 (brak daty dziennej elekcji, jak i informacji o benedykcji); tamże, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 2, s. 371 („obrana ksienią 25 I 1730”). Por. „Kurier Polski”, R. 1730 nr 24, s. 92; Prokop, *Wypisy źródłowe*, cz. 2, s. 323 nr 7. Zob. także M. Borkowska, *Klasztor benedyktynek radomskich i jego rola w życiu religijnym i kulturalnym Radomia i ziemi radomskiej*, w: *Radom i region radomski w dobie szlacheckiej Rzeczypospolitej*, t. 2 – *Historia społeczno-religijna okresu wczesnonowożytnego*, red. Z. Guldon i S. Zieliński, Radom 1996, s. 74–75.

ABSDS, G 1261 – Kronika konwentu radomskiego Wielebnych Panien Zakonnych Reguły Świętego Oycy Benedykta, zaczynająca się od przełożenia Najprzewielebniejszej Jejmość Panny Katarzyny Lezynski [sic], tego zakonu xieni, k. 7r–v

Jednostajnymi wotami obrana jest za dożywotnią xienią Jejmość Panna Katarzyna Lezynska dnia 25 stycznia roku 1730, a wkrótce, to jest tegoż roku, w dzień Trójcy Przenajświętszej [= 4 VI 1730], nastąpiła solenna confirmacja zwykłymi ceremoniami, który akt odprawił J.W. Jmć Xiądz Stanisław Hozjusz, biskup kamieniecki.

11

Majewska Anna ksieni (Sandomierz)

*elekcja 25 X 1853
benedykcyjna 23 VI 1856¹⁸*

ABSDS, G 1392, k. 137v (tamże również o elekcji ksieni A. Majewskiej, odbytej 25 X 1853)

Dnia 23 czerwca 1856 r. odbyła się confirmacja [Panny] Anny Majewskiej przez J.W. Xiędza [Tadeusza] Łubieńskiego, sufragana wrocławskiego [*recte*: wrocławskiego], który zjechał do rodziny swojej do Zajeziera blisko Sandomierza [i] powiadomił, że aktu tego dopełni.

12

Mikułowska (Mikołowska) Zofia ksieni (Sandomierz)

*elekcja 15 VII 1666
benedykcyjna 17 VII 1667¹⁹*

ABSDS, G 1392, k. 102v (O confirmacji P[anny] Zofiej Mikołowskiej, xieni siódmej); zob. również: tamże, k. 101v (o elekcji ksieni Z. Mikołowskiej, odbytej 15 VII 1666)

Anno Domini 1667, dnia 17 lipca w niedzielę, confirmowana iest Panna Zofia Mikołowska, za staraniem [...] u Jmci Xiędza Andrzeja Trzebickiego, biskupa krakowskiego, który zesłał na tą confirmację na miejscu swoim Jmci Xiędza Mikołaja Oborskiego, biskupa laodycejskiego, sufragana krakowskiego.

¹⁸ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 106–107 („25 X 1853 [...] ksienią wybrana została Anna Majewska”), 110 („23 VI 1856 r. zgromadzenie obchodziło z wielką uroczystością confirmację ksieni. Obrzędu dopełnił Tadeusz Łubieński, sufragan kaliski”); Borkowska, *Słownik polskich księń*, s. 93 („ksieni 1853–1877”).

¹⁹ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 42 („na siódmą z kolei ksienię klasztoru wybraną została 15 VII 1666 r. Zofia Mikułowska”), 43 („confirmacji Mikułowskiej dopełnił 17 VII 1667 r. Oborski, biskup laodycejski, sufragan krakowski”); Borkowska, *Słownik polskich księń*, s. 99 („ksieni 1666–1674”); też, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 2, s. 380 („obrana ksienią 15 VII 1666”). Por. *Kronika benedyktynek sandomierskich*, s. 22: „P[anna] Zofia Mikołowska obrana [jest] za ksienią roku 1666, dnia 15 lipca”.

13

Oleśnicka Anna ksieni (Sandomierz)

*elekcja 11 XII 1660
benedykcja 2 II 1662²⁰*

ABSDS, G 1392, k. 101v (O konfirmacyi P[anny] Anny Olesnickiej, xieni szostey klasztoru sandomierskiego); zob. również: tamże, k. 101r–v (o elekcji ksieni A. Oleśnickiej, odbytej 11 XII 1660)

Anno Domini 1662, miesiąca lutego, [dnia] 2. we czwartek, w dzień Najświętszej Panny Gromniczney, była konfirmowana Panna Anna Olesnicka, za staraniem [...] u Jmci Xiędza Andrzeja Trzebieckiego, biskupa krakowskiego, który zesłał na tę konfirmacyą Jmci Xiędza Mikołaja Oborskiego, sufragana krakowskiego.

14

Pieniążek Aleksander opat (Witów)

*elekcja 20 I 1738
benedykcja 9 III 1739²¹*

Kraszewski, Supplement, s. 325–326 nr 30

Zgodnie obrany [opatem witowskim] dnia 20 stycznia roku 1738, benedykowany w Witowie przez Jmci Xiędza [s. 326] [Aleksandra] Działyńskiego, sufragana kujawskiego, przy prezencji Jmci Xiędza Prezydenta Trybunalskiego y innych Jmciow Deputatów w roku 1739, dnia 9 marca.

15

*Pruszkowski (Prószkowski) [? Prószyński] Józef Franciszek Michał
opat (Święty Krzyż)*

benedykcja 13 III 1735²²

²⁰ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 42 („na elekcji odbytej 11 XII 1660 r. [...] wybrano na ksienię Annę Oleśnicką, [...] którą roku następnego 2 II, w dzień Matki Boskiej Gromnicznej, konfirmował sufragan krakowski Mikołaj Oborski”); Borkowska, *Słownik polskich księży*, s. 109 („ksienią została wybrana w grudniu 1660 r.”); tamże, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 2, s. 378–379 („obrana ksienią 11 XII 1660”). Por. *Kronika benedyktynek sandomierskich*, s. 22 „P[anna] Anna Oleśnicka obrana [jest] za ksienią roku 1660, dnia 11 grudnia; konfirmowana roku 1662, dnia 2 lutego”.

²¹ Knapiński, *Święty Norbert i jego zakon*, s. 184 („obrani 20 I 1738”). Zob. także Backmund, *Monasticon Praemonstratense*, t. 1, s. 348 [drugie wydanie: t. 1 cz. 2, s. 424]; Głowacki, *Kościół św. Małgorzaty*, wg indeksu.

²² J. Gacki, *Klasztor świętokrzyski Księży Benedyktynów na Łysej Górze*, cz. 3, „Pamiętnik Religijno–Moralny”, n.s. 7/20 (1861) nr 3 [całość w postaci samoistnej jako *Benedyktyński klasztor Św. Krzyża na Łysej Górze*, Warszawa 1873], s. 264 („opatem wybrany [w] 1734 r.”). Por.: J.

AJG, rkp 538, s. 209 (Consecratio Reverendissimi abbatis Pruszkowski)

Die 13 Martii 1735 Excellentissimus Dominus [Camillus Paolutius], nuntius apostolicus, instituit solennem consecrationem Reverendissimi Domini [Michaelis] Pruszkowski, Ordinis Sancti Benedicti, in abbatem ad Sanctam Crucem, idque in Basilica nostra [Claromontana], assistantibus sibi aliis duobus abbatibus nec pluribus nostris.

16

Siemianowska Marianna ksieni (Sandomierz)

*elekcja 29 XII 1762
benedykcja 29 IX 1763²³*

ABSDS, G 1392, k. 122v–129r (O konfirmacyi Panny Maryanny Siemianowskiej, xieni trzynastey klasztoru sandomierskiego – benedykował biskup Franciszek Potkański, sufragan krakowski); zob. również: tamże, k. 118v–122v (o elekcji ksieni M. Siemianowskiej, odbytej 29 XII 1762)

17

Sieniawska Zofia ksieni (Sandomierz)

*elekcja 26 VIII 1624
benedykcja 9 IX 1624²⁴*

ABSDS, G 1392, k. 85v/88r (O konfirmacyi na xienstwo Panny Zofiey Sieniawski [sic], funda-

Wiśniewski, *Dekanat opatowski*, Radom 1907, s. 467–468 (gdzie w *Spisie opatów świętokrzyskich* w ogóle brak J.F.M. Pruszkowskiego).

²³ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 64 („wybrana 29 XII 1762 r.”); Borkowska, *Słownik polskich księń*, s. 145 („ksieni 1762–1803”); też, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 2, s. 391 („obrana ksienią 29 XII 1762”). Por. *Kronika benedyktynek sandomierskich*, s. 42: „P[anny] Maryanny Siemianowskiej, ksieni 13. konwentu sandomierskiego, roku Pańskiego 1762, dnia 29 grudnia, szczęśliwie [została] odprawiona elekcya”; tamże, s. 50: „28 września [1763 r.] przyjechał na konfirmacyą J.W. Jmć Xiądz [Franciszek Potkański], sufragan krakowski, i przywiózł krzyż przełożęński od J.O. Xiędza Biskupa [Kajetana Ignacego Sołtyka]. Ta cała ceremonia konfirmacyi w metryce obszernie [jest] opisana. [Dnia] 30 [września] odjechał pomieniony Jmć Xiądz Sufragan”.

²⁴ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 24–25 („24 VIII 1624 r. wybrana”), 26–28 („aktu konfirmacyi Sieniawskiej na ksienię dopełnił 9 IX tr., w zastępstwie słabego biskupa Szyszkowskiego, Bogusław Radoszewski, biskup kijowski”); Borkowska, *Słownik polskich księń*, s. 146 („w r. 1624 została pełnoprawną ksienią”); też, *Sieniawska Zofia (1591–1629), ksieni benedyktynek w Sandomierzu*, PSB, t. 37, s. 100 („elekcja [Z. Sieniawskiej] odbyła się 26 VIII 1623, uroczysta zaś benedykcja nowo obranej [ksieni] 9 IX 1624”). Por. *Kronika benedyktynek sandomierskich*, s. 10 „Panna Zofia Sieniawska [...] w roku Pańskim 1624 za xienią obrana [jest] dnia 26 sierpnia [...]. W tymże samym roku 1624, dnia 9 września, była konfirmacya na xienstwo, na którą, że nie mógł zjechać J.O. Jmć Xiądz [Marcin Szyszkowski], książę biskup krakowski, dla słabego zdrowia, zesłał na ten akt W. Jmci Xiędza Bogusława Radoszewskiego, biskupa kijowskiego”.

torki klasztoru sandomirskiego [...] y xieniey naypierwszey); zob. również: tamże, k. 88r–v (o elekcji ksieni Z. Sieniawskiej, odprawionej 26 VIII 1624)

Konfirmował Pannę Zofią Sieniawską Jmć Xiądz Bogusław Radoszewski, biskup na ten czas kijowski, którego w tym użył nasz Jmć Xiądz Biskup [Marcin] Szyszkowski, biskup krakowski, nie mogąc sam zjechać na ten akt [k. 88r] dla słabego zdrowia swego [...]. Ta konfirmacja odprawiła się Anno Domini 1624, miesiąca września, dnia 9.

18

*Skarszewska Justyna Magdalena ksieni (Sandomierz)   elekcja 4 XI 1675
benedykcyj 12 VII 1676²⁵*

ABSDS, G 1392, k. 104v (O konfirmacyi P[anny] Iustyny Skarszewskiej, xieni dziewiątej); zob. również: tamże, k. 104r (o elekcji ksieni J. Skarszewskiej, odbytej 4 XI 1675)

Anno Domini 1676, miesiąca lipca, dnia 12 w niedzielę, w dzień św. Jana Gwalberta, była konfirmowana na xienstwo Panna Justyna Skarszewska, za staraniem [...] u Jmci Xiędza Andrzeja Trzebickiego, biskupa krakowskiego, który sam osobą swoją zjechawszy, konfirmował pomienioną Pannę Xienię.

19

*Skotnicka Elżbieta Magdalena ksieni (Sandomierz)   elekcja 17 I 1630
benedykcyj 1 II 1632²⁶*

ABSDS, G 1392, k. 89v (O konfirmacyi P[anny] Skotnickiej, xieni drugiej); zob. również: tamże, k. 89r–v (o elekcji ksieni E.M. Skotnickiej, odbytej 17 I 1630)

Anno Domini 1632, miesiąca lutego, dnia 1 w sobotę, była konfirmowana na

²⁵ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 44 („Justyna Magdalena Skarszewska [obrana została ksienią] 4 XI 1675 r. [...] Skarszewska była konfirmowana przez biskupa krakowskiego Trzebickiego 12 VII 1676 r.”); Borkowska, *Słownik polskich księń*, s. 148 („została obrana ksienią jednogłośnie w r. 1675”); też, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 2, s. 379 („obrana ksienią jednogłośnie 4 XI 1675”). Por. *Kronika benedyktynek sandomierskich*, s. 23: „Obrana jest za xienią Panna Justyna Skarszewska roku 1675, dnia 12 lipca”.

²⁶ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 33 („elekcja ksieni [Skotnickiej] nastąpiła 17 I 1630 r.”); Borkowska, *Słownik polskich księń*, s. 149 („obrana w 1630 r.”); też, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 2, s. 376 („obrana ksienią 17 I 1630”). Por.: *Kronika benedyktynek sandomierskich*, s. 12: „Roku Pańskiego 1630, dnia 17 stycznia, po śmierci fundatorki, obrana jest za xienią P[anna] Elżbieta Magdalena Skotnicka [...]. Konfirmowana roku 1632, dnia 1 lutego, podczas administratorstwa Jmci Xiędza Siestrzkiego, za pozwoleniem Jmci Xiędza Legata, u którego się starało zgromadzenie, na tę konfirmacyą zjechał Jmć X. Bogusław Radoszewski, biskup na ten czas łucki”.

xienstwo Panna [Elżbieta Magdalena] Skotnicka [...]. Na ten czas nie było własnego biskupa, ale pod czas administratorstwa Jmci Xiędza Sulrzyckiego i za pozwoleniem Jmci Xiędza Legata [tj. *nuncjusza apostolskiego Onorato Viscontiego*] [...], na konfirmacyą zjechał Jmć Xiądz Biskup Bogusław Radoszowski, biskup na ten czas łucki.

20

Sosnkowski Józef Frydygian opat (Czerwińsk)

*benedykcyj 14 IV 1776
instalacy 15 V 1776²⁷*

Biblioteka Klasztoru Salezjanów w Czerwińsku, rkp b. sygn. – Acta capituli Cervenensis Canonorum Regularium Lateranensium sub auspiciis Illustrissimi et Reverendissimi Domini, Domini Josephi Fridigiani Godziemba Sosnkowski, Divina vocatione canonice Cervenensis perpetui claustralis abbatis, canonici cathedralis Plocensis, praepositi Błoniensis, anno Domini MDCCLXXVI, k. 3v–4r (Testimonium de peracta benedictione in abbatem Illustrissimi et Reverendissimi Josephi Sosnkowski, abbatis claustralis Congregationis Cervenensis Canonorum Regularium Lateranensium Ordinis Sancti Augustini dioecesis Plocensis, z daty: Varsaviae, die 15 Aprilis anno Domini 1776); zob. również: tamże, k. 1r–14r (dokumenty związane z objęciem rządów opackich w Czerwińsku przez J.F. Sosnkowskiego w r. 1776 – m.in. k. 5r nn: Capitulum installationis Illustrissimi et Reverendissimi Domini, Domini Josephi Fridigiani Godziemba de Sosnkowo Sosnkowski, abbatis claustralis Canonorum Regularium Lateranensium canonice Cervenensis, praepositi Błoniensis; k. 13r nn: Installatio Reverendissimi Abbatis)

[Nos] Michael Georgius Ciołek princeps Poniatowski, Dei et Apostolicae Sedis gratia episcopus Plocensis, dux Pultoviensis, episcopus coadiutor Cracoviensis, dux Severiae, abbas commendatarius Cervenensis, decanus Varsaviensis, ordinum Aquilae Albae et Sancti Stanislai eques, [k. 4r] universis et singulis [...] notum facimus atque tenore praesentium testamur, quod anno Domini millesimo septingentesimo septuagesimo sexto, die decima quarta mensis Aprilis, quae fuit Dominica prima post Pascha [= 14 IV 1776], vigore literarum apostolicarum [...] Illustrissimo ac Reverendissimo Josepho Sosnkowski, electo abbati claustrali congregationis Cervenensis canonorum Regularium Lateranensium Ordinis Sancti Augustini dioecesis nostrae Plocensis, benedictionem in ecclesia Sancti Georgii Ordinis et Congregationis ipsius impendimus ac eundem Illustrissimum Reverendissimumque Josephum Sosnkowski [...] inter missarum solemnia in praefatum abbatem Cervenensem iuxta ritus a Sacra Romana Ecclesia in Pontificali Romano descriptus, accitis et huic actui assistentibus Illustrissimis et Reverendissimis Dominis Christophori Szembek, Uranopolitano et coadiutore Plocensi,

²⁷ H. Folwarski, *Poczet opatów klasztoru kanoników regularnych w Czerwińsku*, „Nasza Przyszłość”, 6 (1957) s. 68 („Wyboru nowego zwierzchnika dokonano 14 XII 1775 r., powołując na stanowisko opata Józefa Fridigiana Sosnkowskiego, komendarza kościoła w Krysku. Potwierdzenie papieskie nastąpiło 27 II 1776 r., natomiast benedykcyj dokonał 14 IV tr. biskup płocki Michał Poniatowski w kościele św. Jerzego w Warszawie. Instalacya w kościele klasztornym w Czerwińsku miała miejsce 15 V tr.”). Por. „Gazeta Warszawska”, R. 1776, nr 31 (z 17 IV 1776) s. [1].

ac Adamo Naruszewicz, Emausensi et coadiutore Smolenscensi, episcopis, gratiam et communionem Sacrae Sedis Apostolicae habentibus, in praesentia plurimorum magnatum et non exiguo populi concursu, consecravimus.

21

Staszewska Barbara ksieni (Sandomierz)

*elekcja 22 IX 1830
benedykcja 23 II 1835²⁸*

ABSDS, G 1392, k. 136r (tamże również o elekcji ksieni B. Staszewskiej, odbytej 22 IX 1830)

Dnia 23 lutego 1835 odbyła się konfirmacya [Panny] Barbary Staszewskiej [na ksienię]. Konfirmował ją J.W. Xiądz Mateusz Wojakowski, sufragan lubelski, gdyż nie było biskupa w Sandomierzu i dlatego konfirmacya [dotąd została] wstrzymana.

22

Tarłówna Franciszka ksieni (Sandomierz)

*elekcja 3 I 1727
benedykcja 27 IV 1727²⁹*

ABSDS, G 1392, k. 112v–113v (O konfirmacyi Panny Franciszki Tarłówny, xieni dwunastey klasztoru sandomierskiego); zob. również: tamże, k. 110v–112r (o elekcji ksieni F. Tarłówny, odbytej 3 I 1727)

Roku Pańskiego 1727, miesiąca kwietnia, dnia 27, w niedzielę drugą po Wielkieynocy, konfirmowana iest na xienstwo Panna Franciszka Tarłówna [...] [k. 113v] od J.W. Jmci Xiędza Michała Kunickiego, sufragana krakowskiego.

²⁸ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 101 („Barbara Staszewska [...] 22 IX 1830 r. wybrana została jednozgodnie na ksienią szesnastą”), 104 („jakkolwiek 1830 r. wybrana, dopiero 1835 r., 23 II, Staszewska mogła być konsekrowana na ksienią. [...] Na konsekrację ksieni zaprosił administrator diecezji [sandomierskiej] Klemens Bąkiewicz przyjaciela swego, sufragana lubelskiego Mateusza Wojakowskiego”); Borkowska, *Słownik polskich księń*, s. 154 („ksieni 1830–1853”); też, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 2, s. 396 („obrana ksienią 22 IX 1830”).

²⁹ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 52 („wybór Franciszki Tarłówny [...] odbył się 2 I 1727 r.”), 54 („w niespełna cztery miesiące po wyborach, 27 IV [1727], w drugą niedzielę po Wielkanocy, odbyła się [...] konfirmacja nowej przełożonej, na [który to] akt zjechał sufragan krakowski Michał Kunicki”); Borkowska, *Słownik polskich księń*, s. 165 („ksienią wybrano ją w styczniu 1727 r.”); też, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 2, s. 387 („obrana ksienią 3 II 1727”).

23

*Tarnowska Barbara ksieni (Sandomierz)**elekcja 18 X 1656
benedykcja 10 XII 1656³⁰*

*ABSDS, G 1392, k. 99v–101r (O konfirmacyi P[anny] Barbary Tarnowskiej, xieniey piątey);
zob. również: tamże, k. 93v–99v (o elekcji ksieni B. Tarnowskiej, odbytej 18 X 1656)*

Anno Domini 1656, miesiąca grudnia, dnia 10 [k. 100r] w niedzielę drugą Adwentową, konfirmowana była Panna Barbara Tarnowska na xienstwo za staraniem [...] u Jmci Xiędza [Piotra Gembickiego], biskupa krakowskiego, który zesłał na tą konfirmacją uprosiwszy rodzonego [brata] swego Jmci Xiędza Jana Gembickiego, biskupa płockiego, administratora krakowskiego, który na miejscu Jmci Xiędza [biskupa] krakowskiego zjechał z Jmci Xiędzem Zygmuntem Czyżowskim, biskupem lacedemońskim, sufraganiem i dziekanem płockim, kanonikiem gnieźnieńskim i warszawskim.

24

*Trzecieska Barbara ksieni (Sandomierz)**elekcja 21 X 1709
benedykcja 23 VII 1713³¹*

*ABSDS, G 1392, k. 109v–110r (O konfirmacyi P[anny] Barbary Trzecieskiej, xieni iedenastej);
zob. również: tamże, k. 109r–v (o elekcji ksieni B. Trzecieskiej, odbytej 21 X 1709)*

Anno Domini 1713, miesiąca lipca, dnia 23 w niedzielę, w dzień św. Apolinara, była konfirmacja na xienstwo Panny Barbary Trzecieskiej za staraniem [...]

³⁰ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 38 („elekcja [odbyła się] 18 X 1656”), 39–40 („w niecałe dwa miesiące po tym, bo na 10 XII, czyli na pierwszą niedzielę Adwentu, zjechał biskup płocki Jan Gembicki [...] dla konfirmacji nowej ksieni. Przybył z nim jego sufragan Zygmunt na Czyżewie Czyżowski, biskup lacedemoński”); Borkowska, *Słownik polskich księń*, s. 167 („do elekcji przystąpino w końcu października [1656 r.], po czym w grudniu miała miejsce benedykcja”); też, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 2, s. 380 („obrana ksienią [...] 18 X 1656”). Por. *Kronika benedyktynek sandomierskich*, s. 22: „P[anna] Barbara Tarnowska obrana [jest] za xienią roku 1656, dnia 18 października, podczas szwedzkiej wojny wielkiego zamieszania w Polsce [...]. Konfirmowana w niedzielę drugą adwentową [1656 r.]”.

³¹ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 50 („wybory [ksieni] Barbary Trzecieskiej miały miejsce 21 X 1709 r. [...] Konfirmacji nowej ksieni dopełnił z ramienia biskupa Łubieńskiego sufragan lwowski Rupniewski dopiero 23 VII 1713 r.”); Borkowska, *Słownik polskich księń*, s. 171 („ksieni 1709–1726”); też, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 2, s. 384 („obrana ksienią 21 X 1709”). Por. *Kronika benedyktynek sandomierskich*, s. 28: „P[anny] Barbary Trzecieskiej [...] elekcja była roku Pańskiego 1700 [sic], dnia 21 października [...]. Konfirmowana [została roku] 1713, dnia 13 lipca, od Jmci X. Stefana Rupniewskiego, sufragana lwowskiego”. Ogólnie do dziejów rodu Trzecieskich zob. ostatnio: M. Wolski, *Trzeciescy herbu Strzemię. Małopolska rodzina szlachecka XIV–XVI wieku*, Kraków 2005.

u Jmci Xiędza Kazimierza Łubieńskiego, biskupa krakowskiego, który ze sam swoją osobą nie mógł zjechać, zesłał Jmci Xiędza Stephana Rupniowskiego, [k. 110r] na ten czas biskupa likopolskiego, sufragana lwowskiego.

25

Wąsowiczówna Krystyna ksieni (Radom)

*elekcja 25 V 1721
benedykcyjna 8 VI 1721³²*

ABSDS, G 1343 – [Kronika klasztoru benedyktynek w Radomiu z lat 1714–1721], k. 8v–9r

Panna Krystyna Wąsowiczówna [...], przeorysza, z elekcji zgromadzenia całego została ksienią [...]. [k. 9r] Na której elekcji zasiadał biskup przemyski, to jest J.X. Krzysztof Szembek, z promocji naszego książęcia, to jest J.X. Konstantego Felicjana Szaniawskiego, biskupa krakowskiego, książęcia siewierskiego, która elekcja zgodnie odprawiła się roku Pańskiego 1721, dnia 25 maja. Na której elekcji tenże J.X. [Krzysztof Szembek], biskup przemyski, naznaczył konfirmację na dzień 8 czerwca, to jest na dzień Trójcy Świętej roku tegoż [1721], która się odprawiła ze wszystkimi ceremoniami należącymi do tego aktu, publicznie, w kościele.

26

Wittan Rafał opat (Nowy Sącz)

benedykcyjna [25 III] 1743³³

AKapMK, LA 36, s. 35

³² Borkowska, *Słownik polskich księży*, s. 174 („została w 1721 r. obrana ksienią”); też, *Klasztor benedyktynek radomskich*, s. 73 („elekcja odbyła się 25 V 1721 r.”); też, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 2, s. 371 („obrana ksienią [w] 1721 r.”).

³³ J. Sygański, *Zabytki dziejów i sztuki w Nowym Sączu*, Lwów 1912, s. 231–232 („obрани opatem 24 IX 1742, obleczone 18 XII i uwolniony od nowicjatu za dyspensą generała zakonu, benedykowany w Kielcach 25 III 1743 przez kardynała Jana Lipskiego, biskupa krakowskiego”); Backmund, *Monasticon Praemonstratense*, t. 1, s. 344 nr 19 [drugie wydanie: t. 1 cz. 2, s. 418]; Salaterski, *Kolegiata i kapituła św. Małgorzaty P. M. w Nowym Sączu (1448–1791)*, Nowy Sącz 1997, s. 343 („24 IX 1742 r. został wybrany opatem norbertanów w Nowym Sączu [...]. Habit zakonny przywdział 18 XI 1742 r. Profesję zakonną złożył w Kielcach 2 II 1743 r.”); A. Śledź, *Katalog opatów sądeckiego klasztoru norbertanów*, w: *Norbertanie i jezuici. Wspólne dziedzictwo fundacji jagiellońskiej w Nowym Sączu*, red. R. Ślusarek, Nowy Sącz 2002, s. XV. Godzi się dodać w tym miejscu, że R. Wittan bardzo rychło zrezygnował z godności opackiej i przeszedł w r. 1745 do kamedułów, wstępując do których przyjął imię Jan Nepomucen (profesję złożył 2 VII 1746). W latach 1757–1759 był on przeorem eremu na Bielanych pod Krakowem, zmarł zaś w r. 1783 w eremie na Bielanych pod Warszawą. – L. Zarewicz, *Zakon kamedułów – jego fundacje i dziejowe wspomnienia w Polsce i na Litwie*, Kraków 1871, s. 83, 115 (tamże przyp. *).

Anno Domini 1742 [*recte* 1743], in ecclesia collegiata Kielcensi, Eminentissimus, Illustrissimus, Reverendissimus Dominus Joannes cardinalis Lipski, episcopus Cracoviensis, dux Severiae, benedixit Illustrissimum, Reverendissimum Dominum, Dominum [Raphaelem] Witton, abbatem Neisądecensem³⁴.

27

Zborowska Zofia ksieni (Sandomierz)

*elekcja 20 II 1640
benedykcja 14 VI 1640³⁵*

ABSDS, G 1392, k. 92v (O konfirmacyi P. Zborowskiej, xieni czwartey); zob. również: tamże, k. 92r–v (o elekcji ksieni Z. Zborowskiej, odbytej 20 II 1640)

Anno Domini 1640, miesiąca czerwca, dnia 14, była konfirmowana na xienstwo Panna Zofia Zborowska, za staraniem [...] u Jmci Xiędza [Jakuba Zadzika], biskupa krakowskiego, który zesłał na tę konfirmację Jmci Xiędza Jana Abra[h]ama Śladkowskiego, biskupa cytryńskiego, sufragana chełmskiego.

³⁴ We wskazanej w poprzednim przypisie publikacji Jana Sygańskiego znajdujemy oparte na materiale źródłowym informacje o benedykcjach także innych XVIII-wiecznych norbertańskich opatów z Nowego Sącza, mianowicie Kazimierza Sowińskiego (J. Sygański, *Zabytki dziejów...*, s. 231: „obрани opatem sądeckim 10 X 1697, benedykowany w kościele zwierzyńskim przez biskupa Stanisława Szembeka”), Chryzostoma Feliksa Staszewskiego (zob. niżej przyp. 82) i Jana Pawła Lassoty Szczkowskiego (J. Sygański, *Zabytki dziejów...*, s. 232: „obрани opatem sądeckim 1 XII 1746, instalowany 17 IX 1747, benedykowany w katedrze krakowskiej 8 X tr.”).

³⁵ J. Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie...*, s. 36 („Wybór czwartej z kolei ksieni [tj. Z. Zborowskiej] nastąpił 20 II 1640 r. [...] Konfirmował Zborowską Jan Abraam Śladkowski, sufragan chełmski, 14 VI tr.”); M. Borkowska, *Słownik polskich księń...*, s. 186 („wybrana ksienią w r. 1640”); też, *Leksykon zakonnic polskich...*, t. 2, s. 378 („obrana ksienią 20 II 1640”). Por.: *Kronika benedyktynek sandomierskich...*, s. 21: „Obrana za xienią [została] P[anna] Zofia Zborowska [roku] 1640, dnia 20 lutego”.

ZGONY (POGRZEBY)

1

Brzostowski Konstanty Kazimierz biskup (Smoleńsk – Wilno) † 13[?] X 1722³⁶

AJG, rkp 193 – Acta conventus Clari Montis Częstochoviensis sub inexpugnabili praesidio Sanctissimae Genitricis Dei semper Virginis Mariae sub provincialatu [...] Patris Constantini Moszynski [...] ad futurum rerum memoriam annotari coepta anno Domini 1716 [1716–1728], s. 202

[7 XI 1722] Eadem die venit fama de obitu Illustrissimi et Reverendissimi Domini Constantini Brzostowski, episcopi Vlnensis, die 13 Octobris [1722] in Domino defuncti, item altera de fati Illustrissimi Domini Stephani in Leszno comitis Leszczyński, palatini Kalissiensis, die 3 Novembris [1722] Varsaviae³⁷.

2

Burzyński Adam Prosper biskup (Sandomierz) † 9 IX 1830³⁸

³⁶ J. Kurczewski, *Biskupstwo wileńskie od jego założenia aż do dni obecnych, zawierające dzieje i prace biskupów i duchowieństwa diecezji wileńskiej oraz wykaz kościołów, klasztorów, szkół i zakładów dobroczynnych i społecznych*, Wilno 1912, s. 52 (brak daty dziennej zgonu); Z. Szostkiewicz, *Katalog biskupów obrządku łacińskiego przedrozbiorowej Polski*, w: *Sacrum Poloniae Millennium. Rozprawy – Szkice – Materiały historyczne*, t. 1, Rzym 1954, s. 421 (24 X 1722); Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce*, kol. 43 (24 X 1722); V. Petkus, *Vilniaus vyskupai Lietuvos istorijoje*, Vilnius 2002, s. 475 (24 X 1722). Por. J. Kurczewski, *Kościół zamkowy czyli katedra wileńska w jej dziejowym, liturgicznym, architektonicznym i ekonomicznym rozwoju*, t. 3 – *Streszczenie aktów kapituły wileńskiej*, Wilno 1916, s. 290 (gdzie dla tego okresu luka); *Diarium Collegii [Vlnensis] Societatis Jesu ab anno 1710 ad anni 1723 Septembrem exclusive*, ed. I. Katilienė, Vilnius 2004, s. 586/587: „24 October 1722. Illustrissimus episcopus Vlnensis Constantinus Casimirus Brzostowski, annorum 79 seniculus, [...] hac die in Dąbrownae in districtu Lidensi decessit”.

³⁷ Por. S. Karwowski, *Leszczyńscy herbu Wieniawa*, Lwów 1916, s. 46 oraz tabl. geneal. III na s. 49 (w obu przypadkach tylko data roczna śmierci); J. Staszewski, *Leszczyński Stefan herbu Wieniawa (zm. 1722)*, PSB, t. 17, s. 146–147 (gdzie również tylko data roczna śmierci); *Urzędnicy wielkopolscy XVI–XVIII wieku. Spisy*, oprac. A. Bieniaszewski (*Urzędnicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII wieku. Spisy*, t. 1 z. 2), Wrocław 1987, s. 84 nr 468 („† ante 9 XII 1722”), także s. 213.

³⁸ J. Wiśniewski, *Biskupi sandomierscy*, Radom 1913, b.p. („umarł w Sandomierzu dnia 9 IX 1830 r. licząc lat 77”); M. Godlewski, *Burzyński Adam Prosper (1753–1830), biskup sandomierski, senator Królestwa Kongresowego*, PSB, t. 3, s. 141 („umarł 9 IX 1830”); A. J. Szejnke, *Polscy bracia mniejsi w służbie Ziemi Świętej 1342–1995*, Poznań 1999, s. 62 („zmarł 9 IX 1830 w Sandomierzu”); Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce*, kol. 45 („[zm.] IX 1830”); K. R. Prokop, *Polscy biskupi franiszkańscy. Słownik biograficzny*, Kraków 2003, s. 34 („zmarł 9 IX 1830 o godzinie 14.”). Por. „Kurier Warszawski”, R. 1830, nr 248 (z 16 IX 1830), s. 1299; „Gazeta Warszawska”, R. 1830, nr 249 (z 17 IX 1830), s. 2403.

ABSDS, G 1392, k. 136r

Dnia 9 września 1830 r. umarł J. W. X. Biskup [Adam Prosper] Burzyński.

3

Całowański Stanisław biskup (Płock)

† 17 VI 1690³⁹

Kraszewski, Supplement, s. 297 nr 33

[Biskup] Stanisław Całowański, [prepozyt klasztoru norbertanów w Płocku], umarł 17 czerwca roku 1690.

4

Chocimowska Maryna (Marianna) Teofila ksieni (Sandomierz)

† 10 I 1640⁴⁰

ABSDS, G 1392, k. 143r

Panna Maryna Chocimowska, xieni trzecia klasztoru sandomierskiego, umarła Anno Domini 1640, miesiąca stycznia, dnia 10. we wtorek, o czwartej godzinie na pół zegara z północy. Miała lat wieku swego 42, żyła w zakonie lat 24, na przełożeniu xienią była dziewięć miesięcy. Pochowana w Sandomierzu u Ojców Jezuitów przy kościele farskim, w grobie Pana Bobole, w kaplicy św. Ignacego.

5

Chrząstowska Anna ksieni (Sandomierz)

† 2 IX 1709⁴¹

ABSDS, G 1392, k. 165v

³⁹ A. J. Nowowiejski, *Płock. Monografia historyczna*, Płock [1931] (reprint 1991), s. 80, nr 15 („umarł [w] 1690 r.”); W. Mąkowski, *Całowański Stanisław (ok. 1615–1690), biskup sufragana płocki*, PSB, t. 3, s. 193 („zmarł w początkach lipca 1690 r.”); Szostkiewicz, *Katalog biskupów*, s. 422 („zmarł w początkach lipca 1690 r.”); T. Żebrowski, *Zarys dziejów diecezji płockiej*, Płock 1976, s. 64 nr 17 („pełnił funkcję sufragana do śmierci w lipcu 1690 r.”); A. J. Papierowski, J. Stefański, *Płocczanie znani i nieznani. Słownik biograficzny*, Płock 2002, s. 85 („urząd [sufragana] sprawował do VII 1690 r.”); Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce*, kol. 49 („[zm.] VII 1690”).

⁴⁰ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 36 („umarła 10 I 1640 r., mając wieku lat 42, powołania 24”); Borkowska, *Słownik polskich ksień*, s. 20 („zmarła 10 I 1640”); też, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 2, s. 376 („zmarła 10 I 1640”). Por. *Kronika benedyktynek sandomierskich*, s. 21: „Zasnęła w Panu 1640 stycznia [sic]”.

⁴¹ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 49 („Chrząstowska umarła 2 IX 1709 r. w Borowej, wiosce należącej do pańien zakonnych klasztoru św. Jędrzeja w Krakowie, gdy była w drodze

Anno Domini 1709, dnia 2 września, zabrał nam Pan Najwyższy z tego świata do Chwały Swojej Świętej Pannę Annę Chrzastowską, [...] xienię dziesiątą klasztoru sandomierskiego, która iadąc na poratowanie zdrowia swego, dopędziła wieku śmiertelności we wsi Borowey nazwaney panien zakonnych klasztoru krakowskiego Świętego Jędrzeia. [...] Żyła w zakonie lat 40, na przełożeniu lat 30 y miesięcy 4, a wieku swego śmiertelnego miała lat 57; która w kościele naszym św. Michała leży, [jako] pierwsza xieni w tym kościele [pochowana], który za jej przełożenia jest wymurowany.

6

Czołchański Jan Karol opat komendatoryjny (Koronowo), biskup (Łuck)
† 13 VI 1664⁴²

ADPelp, Monasteria, Koronowo 2, k. 8v (nr 30)

Joannes Carolus Czołchanski, scholasticus [Leopoliensis], fuit de Wołynia oriundus. [Abbas Coronoviensis creatus] 1643, Ianuarii 16, abbatizavit annis 21. Factus episcopus Orthosiensis, suffraganeus Luceoriensis 1662, decanus Luceoriensis 1664. Obiit Lublini 1664^e, 13 Junii, feria sexta sequenti incidente festum Corporis Christi.

7

Gadomski Wojciech Józef biskup (Płock) † 23 VI 1791⁴³

ADPł, AKapPł 25 – [Acta capituli cathedralis Plocensis 1787–1796], s. 619 (sesja kapitulna 25 VI 1791: Obitus Illustrissimi Gadomski)

dla poratowania zdrowia. W zakonie żyła lat 20 i miesięcy cztery, wieku miała lat 57. Pochowano ją pod kościołem św. Michała, który dokończyła"); Borkowska, *Słownik polskich księży*, s. 22 („zmarła 2 IX 1709 w drodze na kurację"); też, *Leksykon zakonnic polskich...*, t. 2, s. 383 („zmarła 2 IX 1709"). Por. *Kronika benedyktynek sandomierskich*, s. 25–28 (brak informacji o dacie zgonu).

⁴² Ta sama data zgonu w: *Series abbatum coenobii Byszoviensis seu Coronoviensis...*, s. 817 nr 33 (Joannes Carolus Czołhanski, [annus electionis] 1642, [annus decessus] 1664, [dies decessus] 13 Junii). Por. K.R. Prokop, *Wypisy źródłowe*, cz. 1, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne" 82 (2004), s. 201 nr 3. Nadto: Z. Szostkiewicz, *Katalog biskupów...*, s. 430 (brak daty zgonu); *Monasticon Cisterciense...*, t. 2, s. 46, 52, 57; P. Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce...*, kol. 65 („[zm.] ok. 1664").

⁴³ Nowowiejski, *Płock*, s. 81 nr 22 („umarł 23 I [sic] 1791 roku"); Szostkiewicz, *Katalog biskupów*, s. 449 (23 VI 1791); Żebrowski, *Zarys dziejów diecezji*, s. 64 nr 24 („zmarł 23 I 1791"); Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce*, kol. 107 (23 VI 1791); A.J. Papierowski, Stefański, *Płocczanie znani i nieznani*, s. 163 (23 I 1791). Por. „Gazeta Warszawska", R. 1791 nr 52 (z 29 VI 1791) – Dodatek.

Quoniam Illustrissimus Adalbertus Josephus Gadowski, episcopus Bendensis, primicerius, suffraganeus et officialis generalis, decanus collegiatae Plocensis, die 23 Junii [1791] hic Plociae fatis cessit, capitulum itaque praesens anniversarium pro anima eius repentinum die 25 Junii per praesentes ad cathedram decantandum decrevit.

8

Gembarth Józef biskup (Gniezno)

† 30 XII 1821⁴⁴

*Biblioteka Jagiellońska w Krakowie, sygn. 6703 I czas.: Directorium officii Divini ac missarum ad usum Almae Ecclesiae Metropolitanae et Archi-Dioecesis Gnesnensis pro anno Domini 1822, Posnaniae [1821], po s. 4 (doklejona karta z odręcznymi zapiskami obituarnymi)*⁴⁵

1821, die 30 Decembris, hora 4ta mane [30 XII 1821], obiit Illustrissimus Josephus Gembarth, episcopus Patarensis, suffraganeus Gnesnensis, annorum 79, 10 mensium. Consecratus Varsaviae 1814, die 20 Novembris.

9

Gumieniecka Teresa ksieni (Sandomierz)

† 8 X 1675⁴⁶

ABSDS, G 1392, k. 156r–v

Panna Teresa Gumieniecka, xieni ósma klasztoru sandomierskiego, umarła anno Domini 1675, miesiąca października, dnia 8 we wtorek o godzinie czwartej po południu. Miała lat wieku swego 56, żyła w zakonie [lat] 35, xienią była miesięcy dziesięć. [...] [k. 156v] Pochowana [...] u św. Ignacego w kaplicy.

⁴⁴ J. Korytkowski, *Prałaci i kanonicy katedry metropolitalnej gnieźnieńskiej od roku 1000 aż do dni naszych*, t. 2, Gniezno 1883, s. 52 (koniec r. 1821); J. Wieteska, *Katalog prałatów i kanoników prymasowskiej kapituły łowickiej od 1433 do 1970 r.*, Warszawa 1971, s. 123 (r. 1821); *Die Bischöfe der deutschsprachigen Länder 1785/1803 bis 1945. Ein biographisches Lexikon*, hrsg. von E. Gatz, Berlin 1983, s. 244 (30 XII 1821 w Gnieźnie); Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce*, kol. 111 (30 XII 1821).

⁴⁵ Pozostałe zapiski obituarne na tejże karcie:

1821, die 18. Decembris, umarła śp. Antonina z Müntzberg Bryx w Radłowie.

1821, die 26. Decembris, umarł śp. Epifaniusz Miaskowski w Silberberg.

1824, dnia 7. maja, umarł W.J.X. Ignacy Janiszewski. Dnia 18 maja J.X. Maciey Dutkiewicz, proboszcz SS. Troycy, umarł.

⁴⁶ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 43–44 („na wyborach odbytych 10 XII 1674 r. [...] godność ksieni otrzymała Teresa Gumieniecka, która nawet nie mogła być confirmowana, gdyż już w następnym roku 8 X umarła”); Borkowska, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 2, s. 381 („obrana ksienią 10 XII 1674, rządziła niecały rok [i] zmarła 8 X 1675”). Por. *Kronika benedyktynek sandomierskich*, s. 23: „W jedenastym miesiącu przełożęństwa swego z tym się pożegnała światem, wieku swego mając lat 56, w zakonie 35”.

10

Lulia (Ludia) Marian biskup (Kraków)† 12 III 1503⁴⁷*AKapMK, Kp 203 – Catalogus episcoporum Cracoviensium, k. LIVr.*

Marianus, suffraganeus Cracoviensis, frater Ordinis Predicatorum, Dominica Reminiscere, que fuit dies Sancti Gregorii, nocte sequenti ex repletione grossorum et rusticanorum nutrimentorum moreretur, et tanquam precursor dominum suum [cardinalem Fridericum, episcopum Cracoviensem] cum curvatura pastoralis precederet. Fuit hic Marianus genere Slavus, vir doctus, sermonem Italicum, Slavonicum, Polonicum, Almanicum, Hungaricum ad plenum callens et recte proferens. Hunc tanquam signo dato [cardinalis] Fridericus tanquam magnus presul secutus, tertia die, que fuit Martis, mensis Marcii XIII, alias feria tertia post Dominicam Reminiscere, nocte sequenti ex humanis raptus pontificatum pariter et vitam finivit, anno Domini MDIII [15 III 1503]. Sepultus die Mercurii V mensis Aprilis [5 IV 1503].

11

Machczyński (Machciński) Teodor biskup (*Płock)† 1 VIII 1737⁴⁸*Płock, bazylika katedralna pw. Wniebowzięcia NMP: epitafium biskupa [nominata?] Teodora Machczyńskiego (tekst inskrypcji sepulkralnej)*

⁴⁷ P. Czaplewski, *Tytułarny episkopat w Polsce średniowiecznej*, Poznań 1915, s. 96 (gdzie wskazano na dwie możliwe daty zgonu biskupa Mariana Lulii – 12 i 19 III 1503); Szostkiewicz, *Katalog biskupów*, s. 512 („zmarł w marcu 1503 r.”); Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce*, kol. 258 (12 III 1503); K. R. Prokop, *Biskupi pomocniczy w diecezjach polskich w dobie przedtrydenckiej (2. poł. XIII – 1. poł. XVI w.)*, Kraków 2002, s. 267–268. Por. *Kroniki Bernarda Wapowskiego z Radochonic, kantora katedr[alnego] krakowskiego, część ostatnia, czasy podługoszowskie obejmująca (1480–1535)*, wyd. J. Szujski (*Scriptores rerum Polonicarum*, t. 2), Kraków 1874, s. 51: „Anno insequenti, qui erat quingentesimus tertius supra millesimum humane salutis, Fredericus Casimiriades, regum frater, Gnesnensis et Cracoviensis antistes, cardinalis, regni Poloniae gubernator, gravi aliquandiu aegritudine conflictatus, in humanis esse desiit. In aede arcis principali ante aram maximam sepultus die Aprilis quinta, qua Creslaus de Kurosvankij, Cuiaviensis episcopus, Regni cancellarius, fatalem diem obiit. Nec multo antea Marianus, Cracoviensis antistes suffraganeus, vita decesserat, et hic annus trium sacrorum antistitem fato insignis fuit” (zob. także s. 284, gdzie analogiczny passus z kroniki Macieja Karpigi z Miechowa); H. Rybus, *Dwa źródła do historii Macieja Drzewickiego*, „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne”, 3 (1957) nr 2, s. 332 (12 III 1503: „Sufraganeus Marianus obiit”).

⁴⁸ M.in. K. Niesiecki, *Herbarz polski*, t. 6, Lipsk 1841, s. 301; A. Boniecki, *Herbarz polski*, t. 16, Warszawa 1913, s. 207; J. Łempicki, *Herbarz mazowiecki*, t. 2 – *Powiat płocki*, Poznań 1997, s. 253; Papierowski, Stefański, *Płocczanie znani i nieznani*, s. 370. Por. W. Krzyżanowski, *Katedra płocka i jej biskupi*, Płock 1877, s. 42; Nowowiejski, *Płock*, s. 311–312 nr 25 (gdzie w polskim tłumaczeniu tekstu inskrypcji błędna informacja, jakoby zgon T. Machczyńskiego nastąpił 6 VIII 1737). Zob. także Prokop, *Wypisy źródłowe*, cz. 2, s. 304–305 nr 26; cz. 3, s. 273–274 nr 1.

Deo Optimo Maximo. Sta viator et occulte labilis saeculi in magnis brevem computa periodum. Theodorus Machczynski, episcopus Paleopolitanensis, custos cathedralis Plocensis, in vita sua Deo Optimo Maximo pietatem, capitulo verum amorem, iuribus statutis zelum, muneri officialatus generalis ac iudicis Tribunalis Regni iustitiae sine nota candore, in hoc lapide locuturae inscribit aetati. In hac cathedrali ecclesia altaris Sancti Erasmi episcopi [et] martyris erectionem eiusque optimam cum Missa votiva quotidiana foundationem, in Gozdoviensi parochiali trium altarium ex integro extructionem, sacristiani cathedrae seu poenitentiarium dotationem, Missae Cibavit septimanati ad expositionem Sanctissimi institutionem, per maestissimum suum executorem Jacobum Ciszewski, canonicum cathedralum Plocensem, curavit. Ipse in vita copiosissimae supellectilis ecclesiasticae auctor ac huius cathedrae vere benefactor munificentissimus, emeritis meritis laboribus in Ecclesia Dei dignissime annis 55 longam aequavit saecula, viam aeternitatis ingressus anno Domini 1737, die I Augusti. Viator imitari stude et ei requiem aeternam precare cui hocce monumentum idem posuit executor.

12

Manteuffel Erazm biskup (Kamień [Pomorski])

† 27 I 1544⁴⁹

Polczyn Zdrój, kościół parafialny pw. Niepokalanego Poczęcia NMP: płyta nagrobna biskupa Erazma Manteuffla, ordynariusza kamieńskiego (tekst inskrypcji sepulkralnej)

Anno 1544, am Sondage nach S. Paulus Bockeringe [= Bekehrung], is in Godt entslapen der Hochwerdiger in Godt Vatter unde Herr, Herr Erasmus Mandvvel, Bisschop tho Cammin, dem der ewige Godt durch Christo, sinen Son, genedig und barmhertig si. Amen.

13

Marcin Albaris z Kozierowa (Koziorowski, Kozierowski) opat (Witów)

† 4 I 1493⁵⁰

⁴⁹ *Die Bischöfe des Heiligen Römischen Reiches 1448 bis 1648. Ein biographisches Lexikon*, hrsg. von E. Gatz unter Mitwirkung von C. Brodtkorb, Berlin 1996, s. 458 (27 I 1544); Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce*, kol. 279 (27 I 1544); E. Rymar, *Biskupi – mnisi – reformatorzy. Studia z dziejów diecezji kamieńskiej*, Szczecin 2002, s. 60–61 nr 30 (26/27 I 1544); K. R. Prokop, *Biskupi zachodniopomorscy (X–XX w.)*, Koszalin 2003, s. 184–186.

⁵⁰ Zob. Knapiński, *Święty Norbert i jego zakon*, s. 184; Backmund, *Monasticon Praemonstratense*, t. 1, s. 348 [drugie wydanie: t. 1 cz. 2, s. 424]; *Zabytki sztuki w Polsce. Inwentarz topograficzny*, t. 4 – Powiat piotrkowski, województwo łódzkie, Warszawa 1950, s. 291 (także ilustr. 281 na s. 284); Głowacki, *Kościół św. Małgorzaty*, s. 21–23, 270; P. Mrozowski, *Polskie nagrobki gotyckie*, Warszawa 1994, s. 236–237 nr I 126 (tamże zwł. § 4, gdzie odmienna propozycja odczytu inskrypcji) oraz il. 126. Nadto Kraszewski, *Supplement*, s. 274, 323 nr 14.

Witów, kościół ponorbertański pw. św. Małgorzaty i św. Augustyna: płyta nagrobna (uszkodzona) opata witowskiego Marcina Albarisa (tekst zachowanego fragmentu inskrypcji sepulkralnej)⁵¹

[Memoria Reveren]di[ssi]mi Domini Martini Albaris, huius monasterii [Vitoviensis abbatis]. [...] [Obiit] anno Domini [MDL]XXXX° III°, IV° mensis Januarii. Hic requiescit in [pace].

14

Mikułowska (Mikołowska) Zofia ksieni (Sandomierz)

† 1 XI 1674⁵²

ABSDS, G 1392, k. 155v

Panna Zofia Mikołowska, xieni siódma klasztoru sandomirskiego, umarła roku 1674, dnia 1. listopada, w dzień Wszystkich Świętych, o godzinie trzeciej z południa. Żyła w zakonie lat 38, miała lat 59, na xienstwie była lat 8, miesięcy cztery. [...] Pochowana u Oycow Jezuitow [...], u św. Ignacego w kaplicy, [w] PP. Bobolow grobie.

15

Oleśnicka Anna ksieni (Sandomierz)

† 25 VI 1666⁵³

ABSDS, G 1392, k. 152v

Panna Anna Olesnicka, xieni szosta klasztoru sandomierskiego, umarła roku 1666, czerwca dnia 25, w sobotę w Oktawie Bożego Ciała, o godzinie dwunastej w południe. Żyła w zakonie lat 39, wieku swego miała lat 55, na xienstwie była lat 5, miesięcy sześć y niedziel trzy. [...] Pochowana u fary, u Oycow Jezuitow, w grobie PP. Bobolow, pod kaplicą św. Ignacego.

⁵¹ Tam również pomnik nagrobny opata witowskiego Macieja Turobojskiego, ozdobiony herbem Bończa, w którego tarczy widnieją inicjały „M.T. A.V.” Por. *Zabytki sztuki w Polsce. Inwentarz topograficzny*, t. 4, s. 291 (także ilustr. 282 na s. 285); Głowacki, *Kościół św. Małgorzaty*, s. 23, 27, 285; Mrozowski, *Polskie nagrobki gotyckie*, s. 237 nr I 127 oraz il. 127 (opisany jako „nagrobek nieokreślonego opata”). Nadto Kraszewski, *Supplement*, s. 323 nr 16; Backmund, *Monasticon Praemonstratense*, t. 1, s. 348 [drugie wydanie: t. 1 cz. 2, s. 424].

⁵² Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 43 („śmierć zabrała ksienię Mikułowską 1 XI 1674 r.”); Borkowska, *Słownik polskich księń*, s. 99 („zmarła 1 XI 1674”); też, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 2, s. 380 („zmarła 1 XI 1674”).

⁵³ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 42 („zmarła 25 VI 1666 [i] pochowano ją u jezuitów, w grobie Boboli”); Borkowska, *Słownik polskich księń*, s. 109 („zmarła 25 VI 1666 r.”); też, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 2, s. 379 („zmarła 25 VI 1666”). Por. *Kronika benedyktynek sandomierskich*, s. 22: „Umarła [roku] 1666, dnia 25 czerwca”.

16

Plejewski Konstanty Wincenty biskup (Płock)† 23/24 II 1838⁵⁴

ADPł, KapPłZak 53 [poprzednio pod sygnaturą 312B] – [Liber ordinatorum ab Illustrissimo, Reverendissimo Domino Constantino Plejewski, episcopo Lengonensi, suffraganeo Plocensi, 1824–1838], b.p.

Hic terminatur «Liber metrices ordinatorum», nam ipsemet ordinator, Reverendissimus quippe Constantinus Plejewski, episcopus suffraganeus Plocensis etc., pro sepultura Illustrissimi, Excellentissimi ac Reverendissimi Stanisłai Kostka Choromanski, archiepiscopi Varsaviensis repente e vivis sublatus, vocatus, Varsaviam proficiscens, in pago Łazy trans Vistulam pervigilans, e die 23 in 24 mensis Februarii inspectante obiit 1838 anno. Cuius exuviae post hic in ecclesia cathedrali Plocensi decenter sunt tumulatae.

17

Rokitnicki Kazimierz biskup (Płock)† 17 I 1779⁵⁵

ADPł, AKapPł 23, s. 356 (Capitulum ex colloquio die 17 mensis Januarii [1779]. Fata Illustrissimi suffraganei Rokitnicki; tamże również, przy sesji kapitulnej 18 I 1779: Testamentum Illustrissimi olim suffraganei Rokitnicki)

Quoniam Illustrissimus Casimirus Rokitnicki, suffraganeus Plocensis, modo vitam cum morte mutavit, proinde pro anima eiusdem anniversarium crastina die decantandum et absolvendum praesens capitulum decrevit.

18

Rostkowski Adam Franciszek biskup (Łuck)† [5] III 1738⁵⁶

ADPł, AKapPł 17 – Acta Venerabilis Capituli Cathedralis Plocensis ab anno Domini millesimo

⁵⁴ Nowowiejski, *Płock*, s. 81 nr 24 („[zmarł] 29 II 1838 roku”); Żebrowski, *Zarys dziejów diecezji*, s. 65 nr 26 („zmarł 24 II 1838 r.”); Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce*, kol. 352 (24 II 1838); Papierowski, Stefański, *Płocczanie znani i nieznani*, s. 474 („zmarł 24 II 1838 w Płocku”). Por. „Kurier Warszawski”, R. 1838, nr 60 (z 3 III 1838), s. 281 (także nr 53 (z 24 II 1838), s. 249).

⁵⁵ Nowowiejski, *Płock*, s. 80 nr 20 („umarł 17 I 1779 roku”); Szostkiewicz, *Katalog biskupów*, s. 546 (17 I 1779); Żebrowski, *Zarys dziejów diecezji*, s. 64 nr 22 („zmarł 17 I 1779 r.”); tenże, *Rokitnicki Kazimierz herbu Prawdzic (1701–1779), archidiakon pultuski, sufragan płocki*, PSB, t. 31, s. 533 („zmarł po dłuższej chorobie 17 I 1779”); Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce*, kol. 380 (17 II 1779); Papierowski, Stefański, *Płocczanie znani i nieznani*, s. 512 (17 I 1779). Nadto L. Królik, *Kapituła kolegiacka w Warszawie do końca XVIII wieku*, Warszawa 1990, s. 198 nr 193.

⁵⁶ Szostkiewicz, *Katalog biskupów*, s. 547 (2 III 1738); J. Kozłowski, *Rostkowski Adam*

septingentesimo vigesimo quinto [1725–1739], s. 426 (sesja kapitulna 7 III 1738: Intimatio optionis praestimonium Brody)

Quoniam fata Illustrissimi [Adami Francisci Rostkowski], Luceoriensis suffraganei, fama publica a posta denuntiavit, Perillustres Domini an[ima]m eius celebratione anniversarii crastina die recommendandam esse duxerunt, a praestimonii Brody optionem hunc ab actu praesenti in septimanis 4 celebrandam esse decreverunt.

19

Siemianowska Marianna ksieni (Sandomierz) † 1 VI 1803 (pogrzeb 4 VI)⁵⁷

ABSDS, G 1392, k. 193v–197r

Roku 1803, dnia 1 czerwca, zakończyła doczesne życia [...] Panna Maryanna Siemianowska, xieni trzynasta [klasztoru sandomierskiego] [...]. [k. 196r] Żył lat wieku swego 77, miesięcy 9, w zakonie lat 62, miesięcy 10, na przełożęństwie lat 40, miesięcy 5 [...]. [k. 196v] Dnia 4 czerwca [...] śpiewał sumę J.W. Jmć Xiędz [Jan Kanty] Lenczowski, sufragan lubelski, i po [...] kazaniu przez W. Jmci Xiędza [Józefa] Dudkowskiego, kanonika sandomierskiego, mianym, ciało w grobie [...] złożył w sandomierskim kościele klasztornym.

20

Sieniawska Zofia ksieni (Sandomierz) † 10 XI 1629⁵⁸

ABSDS, G 1392, k. 140r–v

Franciszek Ksawery herbu Dąbrowa, pseud.: Rogalla, Kostrowski (1660–1738), biskup sufragan łucki, pisarz, PSB, t. 32, s. 160 („zmarł w Tarczynie 5 III 1738”); Królik, Kapituła kolegiacka w Warszawie, s. 198 nr 194 („zmarł w r. 1737”); Nitecki, Biskupi Kościoła w Polsce, kol. 382 („[zm.] 1738”). Por. „Kurier Polski”, R. 1738, nr LXI, s. [2].

⁵⁷ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 82 („umarła w Górach dnia 1 VI 1803 r., dokąd się udała dla poratowania zdrowia, mając lat 77, miesięcy 9, pobytu w zakonie 62, a na przełożęństwie 40”); Borkowska, *Słownik polskich ksień*, s. 145 („zmarła 1 VI 1803 r.”); taż, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 2, s. 391 („zmarła 1 VI 1803”).

⁵⁸ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 32 („Sieniawska zmarła śmiercią świętych 10 XI 1629 r.”); Borkowska, *Słownik polskich ksień*, s. 146 („zmarła 10 XI 1629”); taż, *Sieniawska Zofia*, s. 100 („zmarła 10 XI 1629 w Górach; pochowano ją – w braku własnego kościoła siostr – u sandomierskich jezuitów”). Por. *Kronika benedyktynek sandomierskich*, s. 11: „Ta matka i fundatorka nasza, ksieni najpierwsza klasztoru sandomierskiego, zesza z tego świata roku Pańskiego 1629, dnia 10 listopada, żyjąc w zakonie świętym lat 20, ksienią po confirmacji lat 5, wieku swego miała lat 39”.

Panna Zofia Sieniawska, xieni pierwsza i fundatorka klasztoru [sandomierskiego] [...], umarła Anno Domini 1629, miesiąca listopada, dnia 10, w wilią św. Marcina, w sobotę, godziny drugiej, na pół zegaru przed północą. Miała lat wieku swego 39, a żyła [k. 140v] w zakonie lat 20. Starszą była lat 8, a xienią po confirmowaniu żyła lat 5. Pochowana jest u Oycow Jezuitow w grobie Pana Bobole pod kaplicą św. Ignacego.

21

Skarszewska Justyna ksieni (Sandomierz)

† 4 IV 1689⁵⁹

ABSDS, G 1392, k. 159v

Panna Justyna Skarszewska, xieni dziewiąta klasztoru sandomierskiego, umarła roku Pańskiego 1689, dnia 4 kwietnia w poniedziałek po Kwietney Niedzieli, o godzinie dwunastej w pół nocy. Żyła w zakonie lat 60, wieku swego miała lat 78, była na xienstwie lat pół czternasta. [...] Pochowana jest u fary, u Ojcow Jezuitow, w grobie PP. Bobolow.

22

Skotnicka Elżbieta Magdalena ksieni (Sandomierz)

† 12 II 1639⁶⁰

ABSDS, G 1392, k. 142r–v

Panna Helzbieta Magdalena Skotnicka, xieni wtora klasztoru sandomirskiego, umarła Anno Domini 1639, miesiąca lutego, dnia 12 w sobotę o godzinie dziewiątej na pół zegara przed południem. Miała lat wieku swego 36. [k. 142v] Żyła w zakonie [lat] 23. Xienią była lat 9. Pochowana jest w kościele u Ojcow Jezuitow w Sandomierzu, pod kaplicą św. Ignacego, w grobie Pana Bobole.

⁵⁹ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 46 („Po przykładnym życiu umarła 4 IV 1689 r. Pochowana w grobie Boboli”); Borkowska, *Słownik polskich księń*, s. 149 („zmarła 4 IV 1689”); też, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 2, s. 379 („zmarła 4 IV 1689”). Por. *Kronika benedyktynek sandomierskich*, s. 25: „Po przepędzonym przykładnym życiu w lat 78, w zakonie lat 60, na przełożęństwie pół czternasta, oddała ducha Bogu roku 1689, dnia 4 kwietnia”.

⁶⁰ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 35 („umarła Skotnicka 12 II 1639 r., przeżywszy wieku lat 36, w zakonie 23, na księństwie [sic] 9. Pochowana w kościele jezuitów, w kaplicy św. Ignacego, w grobie Boboli”); Borkowska, *Słownik polskich księń*, s. 149 („zmarła młodo (mając zaledwie 35 lat) 12 II 1639 r.”); też, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 2, s. 377 („zmarła 12 II 1639”). Por. *Kronika benedyktynek sandomierskich*, s. 20–21: „Po przepędzonych 9 latach przełożęństwa swego i pracy fatydze dla konwentu zakończyła życia [...] w roku 1639, dnia 12 lutego”.

23

Stempkowski (Stępkowski) Ludwik biskup (Kamieniec)

† 3 V 1664⁶¹

*Hebdów, kościół ponorbertański pw. Wniebowzięcia NMP: epitafium biskupa Ludwika Stempkowskiego, opata hebdowskiego (tekst inskrypcji epitafijnej)*⁶²

Deo Optimo Maximo et memoriae Ludovici Stempkowski, episcopi Camenecensis, abbatis Hebdoviensis, professi, viri propter virutem longiori vita digni, die III. Maij anno M.DC.LXIV [3 V 1664] mortui, huius caenobi canonici regulares sancti Norberti posuerunt.

24

Szembek Krzysztof Jan Andrzej biskup (Krasnystaw – Przemyśl – Warmia)

† 16 III 1740⁶³

Frombork, bazylika archikatedralna pw. Wniebowzięcia NMP i św. Andrzeja Apostoła: epitafium biskupa Krzysztofa Jana Andrzeja Szembeka, ordynariusza warmińskiego (tekst inskrypcji sepulkralnej)

⁶¹ Knapieński, *Święty Norbert i jego zakon*, s. 160 (3 V 1664); Backmund, *Monasticon Praemonstratense*, t. 1, s. 340 nr 31 [drugie wydanie: t. 1 cz. 2, s. 412]; Szostkiewicz, *Katalog biskupów*, s. 561 („zmarł w 1660 r.”); Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce*, kol. 420 („[zm.] 1660”); A. Haratym, *Stempkowski (Stępkowski) Ludwik herbu Suchekomnaty (1610–1664), biskup kamieniecki, opat hebdowski*, PSB, t. 43, s. 393 („zmarł 3 V 1664 zapewne w Hebdowie”). Por J. Wiśniewski, *Dekanat miechowski*, Radom 1917 [reprint: Kielce 2000], s. 35–36 (gdzie odpis inskrypcji); *Katalog zabytków sztuki w Polsce*, t. 1 – Województwo krakowskie, z. 8 – Powiat miechowski, oprac. Z. Boczkowska, Warszawa 1953, s. 8; S. Kuraś, *Katalog opatów klasztoru premonstratenskiego w Brzesku–Hebdowie 1179–1732*, „Nasza Przyszłość”, 9 (1959) s. 48 („Anno 1644 electus est a conventu Hebdoviensi Ludovicus Stępkowski, professus Hebdoviensis. Vixit ad annum 1664, obiit 3 Maii”) i tamże przyp. 31. Zob. nadto H. Borcz, *Początki diecezji kamienieckiej i jej dzieje w I Rzeczypospolitej (XIV–XVIII w.)*, „Studia Catholica Podoliae”, 1 (2002) nr 1, s. 119 przyp. 127 (gdzie czas trwania rządów L. Stempkowskiego w diecezji kamienieckiej określono na lata 1658–1660).

⁶² Tam również epitafium opata hebdowskiego Michała Józefa Wilkowskiego, benedykowanego 9 XII 1691 w krakowskim kościele norbertanek na Zwierzyńcu przez biskupa Stanisława Szembeka (zob.: K. R. Prokop, *Wiadomości genealogiczne i dotyczące wydarzeń historycznych w księgach święceń biskupów krakowskich (głównie sufraganów) z drugiej połowy XVII i z XVIII wieku*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 81 (2004) s. 211 i tamże przyp. 51), wszakże tylko z datą roczną zgonu, tj. 1727 (opat ów zmarł 1 X tr. – Kraszewski, *Supplement*, s. 297; Knapieński, *Święty Norbert i jego zakon*, s. 160; Wiśniewski, *Dekanat miechowski*, s. 35; *Katalog zabytków sztuki w Polsce*, t. 1 z. 8, s. 8; Kuraś, *Katalog opatów*, s. 48–49).

⁶³ E. Brachvogel, *Die Grabdenkmäler im Dom zu Frauenburg*, „Zeitschrift für die Geschichte und Altertumskunde Ermlands”, 23 (1929) z. 3, s. 762–763 nr 80 (gdzie wyłącznie opis zabytku, bez przytoczenia tekstu inskrypcji). Por J. Wiśniewski, *Katalog prałatów i kanoników sandomierskich od 1186–1926 r. tudzież sesje kapituły sandomierskiej od 1581 do 1866 r.*, Radom 1926, s. 289

Deo Optimo Maximo et piae mem[oriae] Christophori Andre[ae] ex vetustiss[ima] familia comitum in Słupow Szembek, ep[iscop]i Varmiens[is] et Sambien[is], S[acri] R[omani] I[mperii] principis, terr[arum] Pruss[iae] praes[idis], qui in praecipuis Europae universitat[ibus] virtutes scientiis coniunxit, dein magn[us] Regni s[e]cr[etar]i[us], Chelmen[is], Praemislien[is] et huius ecclesiae praesul, verbo et exemplo potens ac forma gregis fide et lenitate fact[us], Thaum[aturgae] Iconis B[eatae] V[irginis] Mariae in Claromonte a Clemente XI. coronator designatus, ex Comit[atibus] Regni Curlandiae et Semigaliae legifer bis praesidens, multis pro Ecclesia et Republica laborib[us], exantlatis [examinatis?] dignus, cuius recte gesta Benedict[us] XIII. insigni elogio decoravit per Breve, quod Vivi probitas sub rosa tenuit ad augem meritis in coelis. In hanc ecclesiam capellam pia loca fundata, et egenos profuse liberatis. Exequiis pro Clemente XII. intent[us], ipsemet festine et pie, obi[i]t Heilsb[ergae] XVI Mart[is] MDCCXL, aetat[is] LX. Desideratiss[imo] praesuli viator precare requiem cum sanctis.

25

Tarłówna Franciszka ksieni (Sandomierz)

† 15 XII 1762⁶⁴

ABSDS, G 1392, k. 179v–181r

Panna Franciszka Tarłówna, xieni dwunasta klasztoru tego [sandomierskiego] [...], [k. 180r] która rządząc klasztor lat 36 wielki rygor i obserwancję reguły wprowadziła [...], dnia 15 grudnia [1762] zakończyła to śmiertelne życie [...]. Dożyła lat wieku swego 74, zacząwszy [siedemdziesiąty] piąty [...]. [k. 181r] Pochowana w grobie naszym.

26

Tarnowska Barbara ksieni (Sandomierz)

† 6 XI 1660⁶⁵

ABSDS, G 1392, k. 149v

(16 III 1740); Szostkiewicz, *Katalog biskupów*, s. 565 (16 III 1740); Wieteska, *Katalog prałatów i kanoników*, s. 88 („zmarł w 1740 r.”); S. Achremczyk, R. Marchwiński, J. Przeracki, *Poczet biskupów warmińskich*, Olsztyn 1994, s. 173–176 (gdzie w biogramie K. J. A. Szembeka w ogóle brak daty dziennej zgonu); Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce*, kol. 431 (16 III 1740). Zob. nadto „Kurier Polski”, R. 1740, nr 167, s. [2]; nr 168, s. [1]–[3].

⁶⁴ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 62 („umarła dnia 15 XII 1762 r., w 74 roku życia”); Borkowska, *Słownik polskich księń*, s. 166 („zmarła 15 XII 1762”); też, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 2, s. 387 („zmarła 15 XII 1762”).

⁶⁵ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 41 („6 XI 1660 r. [...] umarła ksieni Tarnowska w 43 roku życia, a 26 powołania”); Borkowska, *Słownik polskich księń*, s. 167 („zmarła 6 XI 1660 r.”); też, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 2, s. 380 („zmarła 6 XI 1660”). Por. *Kronika benedyktynek sandomierskich*, s. 22: „Umarła roku 1660, dnia 6 listopada”.

Panna Barbara Tarnowska, xieni piąta klasztoru sandomirskiego, umarła roku 1660, miesiąca listopada, dnia 6 o dziewiątej w noc. Miała lat wieku swego 43, w zakonie lat 26, xienią była lat 4 y niedziel 3. Pochowana jest w kościele Ojców Jezuitów w Sandomierzu, w kaplicy św. Ignacego, w grobie PP. Bobolow.

27

Trzecieska Barbara ksieni (Sandomierz)

† 8 XII 1726⁶⁶

ABSDS, G 1392, k. 168v–169v

Roku Pańskiego 1726, dnia 8 grudnia, w dzień Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Panny [k. 169r], w niedzielę drugą Adwentu, około trzeciej z południa, zabrał nam Pan Bóg z świata Pannę Barbarę Trzecieską, xienią jedenastą klasztoru sandomierskiego, która [...] urząd swój sprawowała lat 17 y niedziel 7 [...]. [k. 169v] Miała wieku swego [lat] 63, a w zakonie żyła lat 46. Pochowana w naszym grobie u św. Michała.

28

Wessel Adam Augustyn biskup (Wenden – Kamieniec)

† 21 II 1735⁶⁷

AJG, rkp 538, s. 208 (Mors repentina Illustrissimi episcopi Livoniae)

Die 21 Februarii 1735 contigit fatalis casus ipso die 2do Bachanaliorum, ubi tractatus splendide ab Illustrissima Domina [Helena] Morsztyn, palatina Livoniae, in societate Excellentissimi, Illustrissimi et Reverendissimi Domini [Camilli Paolutii], nuntii apostolici, nec non [Christophori Antonii] Szembek, episcopi Cuiaviensis, Illustrissimus et Reverendissimus episcopus Livoniae, pia memoriae [Adam] Wessel, finito prandio redux ad destinatum sibi in conventu nostro Claro Montano cubiculum, repente apoplexia tactus, in quadrantem circiter horae expiravit, accurrentibus et salvare cupientibus pluribus nostris conventualibus et ipsomet Admodo Reverendo Patre Provinciali spectatore tam funesti exitus.

⁶⁶ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 52 („umarła Trzeciecka 8 XII 1726 r. po dwutygodniowej malignie, w 63 roku życia, 46 powołania zakonnego, a 18 przełożęństwa”); Borkowska, *Słownik polskich księń*, s. 171 („zmarła 8 XII 1726 r.”); też, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 2, s. 384 („zmarła 8 XII 1726”).

⁶⁷ Szostkiewicz, *Katalog biskupów*, s. 581 (11 II 1735); Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce*, kol. 474 (11 II 1735). Por. „Gazety Polskie”, R. 1735, nr 33, s. [2].

29

Zaliński Wawrzyniec opat (Koronowo)† 20 IV 1600 (pogrzeb 31 V)⁶⁸*ADPelp, Monasteria, Koronowo 2, k. 151v*

[Anno] 1600, die 20 Aprilis, Reverendus Dominus Laurentius Zalinski, abbas Coronoviensis, mortuus. Eodem anno, die ultima Maii [= 31 V 1600], sepultus.

30

Załuski Andrzej Chryzostom biskup (Kijów – Płock – Warmia)† 11 V 1711⁶⁹

Dobre Miasto, bazylika kolegiacka pw. Najświętszego Zbawiciela: tablica kommemoratywna ku czci biskupa Andrzeja Chryzostoma Załuskiego, ordynariusza warmińskiego (tekst inskrypcji kommemoratywnej)

Memoriae Andr[eae] Chrysost[omi] Załuski, ep[iscop]i Varmiens[is] et Sambien[is], S[acri] R[omani] I[mperii] principis, terrarum Prussiae praesidis, Regni Poloniae supr[emi] cancellarii, Andreas Stanislaus K[ostka] Załuski, ep[iscop]us Crac[coviensis], d[ux] S[everiae], ex fratre nepos, sui erga virum, quem patris loco semper coluit, amoris nunquam morituri monumentum posuit. Obdormivit in Domino 1 Maii 1711.

31

Załuski Marcin (starszy) biskup (Płock)† 8 IV 1709⁷⁰

Dobre Miasto, bazylika kolegiacka pw. Najświętszego Zbawiciela: epitafium biskupa Marcina Załuskiego, sufragana płockiego (tekst inskrypcji sepulkralnej)

⁶⁸ Ta sama data zgonu w: *Series abbatum coenobii Byszoviensis seu Coronoviensis*, s. 816 nr 28 (Laurentius Zalinski, [annus electionis] 1567, [annus decessus] 1600, [dies decessus] 20 Aprilis).

⁶⁹ Nowowiejski, *Płock*, s. 67 nr LXIV (brak daty zgonu); Szostkiewicz, *Katalog biskupów*, s. 592 (12 V 1711); Żebrowski, *Zarys dziejów diecezji*, s. 57 nr 58 („zmarł 12 V 1711 r.”); Achremczyk, Marchwiński, Przeracki, *Poczet biskupów warmińskich*, s. 167 („zmarł 1 V 1711 r. w ulubionym przez siebie dworze biskupim w Dobrym Mieście”); Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce*, kol. 505 (1 V 1711); Papierowski, Stefański, *Płocczanie znani i nieznani*, s. 660 (15 V 1711). Również Żychliński, *Złota księga szlachty polskiej*, t. 8, Poznań 1886, s. 445–446 („na dniu 1 V 1711 r. o godzinie trzeciej rano [...] zasnął spokojnie w Panu”), 447 (tekst inskrypcji); M. Banacka, *Biskup Andrzej Stanisław Kostka Załuski i jego inicjatywy artystyczne*, Warszawa 2001, s. 155 (polskie tłumaczenie inskrypcji). Ogólnie do biografii biskupa A.Ch. Załuskiego zob. W. Góralski, *Andrzej Chryzostom Załuski, biskup płocki 1692–1698. Wkład w dzieło recepcji reformy trydenckiej*, Warszawa 1987.

⁷⁰ Żychliński, *Złota księga szlachty polskiej*, t. 8, s. 448 („umarł 7 IV 1709 w Gutsztadzie”);

Deo Optimo Maximo. Martinus de Załuskie, episcopus Rozmensis, suffraganeus et praepositus cathedralis Plocensis, dux Sielunensis, Alexandri, palatini Ravensis, et Catharinae de Olszowa filius, Andreae Olszowski, archiepiscopi Gnesnensis, ex sorore nepos, Andreae Chrysostomi, episcopi Varmiensis et Sambiensis, supremi Regni cancellarii, Ludovici, episcopi Plocensis, Alexandri Josephi, Ravensis, Francisci, Czerniechoviensis, palatinorum, Hieronymi, castellani Ravensis, Caroli, supremi M[agni] D[ucatus] L[ithuaniae] Culinae praefecti, frater, cum magno pietatis, in qua semper vixit, exemplo, cum ingenti fratrum et nepotum tempore decessus praesentium et abscentium, in arce Heilsbergensi die 8 Aprilis A[nno] D[omini] 1709 mortuus, in collegiata Gudstadiensi iacet sepultus. Oretur pro eo.

32

Zborowska Zofia ksieni (*Sandomierz*)

† 13 IV 1656⁷¹

ABSDS, G 1392, k. 147r

Panna Zofia z Rytwian Zborowska, xieni czwarta klasztoru sandomierskiego reguły św. Benedykta [...], umarła Anno Domini 1656, miesiąca kwietnia, dnia 13, ze środy na Wielki Czwartek o północy, kiedy na pół zegaru biła 12. Miała lat 50 przez niedziel pięci, żyła w zakonie lat 30 y niedziel 31, a xienią była lat 16 y niedziel pół ósmey. Pod ten czas dokończyła dnia swoich, kiedy na Węgrzech we Wronowie mieszkała, w mieście Jmci Pana Humieńskiego, bratanka swego, do ktorego przed niebezpieczeństwem w Polsce od Szweda uszła była. [...] Pochowana w Sandomierzu pod kaplicą św. Ignacego w kościele św. Piotra, u fary.

33

Żorawski (Żórawski) Michał biskup (*Płock*)

† 5 I 1782⁷²

Nowowiejski, *Płock*, s. 80 nr 17 („umarł w Gutstadius 1709 roku”); Szostkiewicz, *Katalog biskupów*, s. 594 (8 IV 1709); Żebrowski, *Zarys dziejów diecezji*, s. 64 nr 19 („zmarł 8 IV 1709 r.”); Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce*, kol. 507 (8 IV 1790 [sic]); Papierowski, *Stefański, Płocczanie znani i nieznani*, s. 660 (8 IV 1709).

⁷¹ Gajkowski, *Benedyktynki sandomierskie*, s. 37 („Przed Szwedami musiała Zborowska uciekać [...] aż na Węgry, do Wroniowa, do bratanka swego Humieńskiego; mieszkała tam [...] 8 miesięcy i umarła 13 IV 1656 r. Zwłoki jej przewieziono do Sandomierza i pochowano w kościele jezuitów pod kaplicą św. Ignacego”); Borkowska, *Słownik polskich księży*, s. 186 („zmarła we Wroniowie 13 IV 1656 r.”); też, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 2, s. 378 („zmarła 13 IV 1656 na Węgrzech”). Por. *Kronika benedyktynek sandomierskich*, s. 21: „Ujechała do Wronowa i tam zakończyła życie swoje roku 1656, dnia 13 kwietnia”.

⁷² Nowowiejski, *Płock*, s. 80 nr 21 („umarł nagle 5 I 1782 roku”); Szostkiewicz, *Katalog biskupów*, s. 597 (5 I 1782); Żebrowski, *Zarys dziejów diecezji*, s. 64 nr 23 („zmarł 5 I 1782 r.”);

ADPl, AKapPl 23, s. 627 (sesja kapitulna 11 I 1782: Obitus Illustrissimi suffraganei Żorawski)

Capitulum praesens post fata Illustrissimi p.d. Michaelis Żorawski, suffraganei Plocensis, intimationem optionis declaravit et eandem in spatio quatuor septimanarum pro die octava mensis Februarii anni currentis determinavit.

ADPl, AKapPl 24 – [Acta capituli cathedralis Plocensis 1782–1787], s. 5 (sesja generalna kapituły pro fest Sancti Sigismundi r. 1782: Anniversarium Illustrissimi olim Żorawski)

Anniversarii decantatio in hac ecclesia cathedrali per Perillustres Confratres pro anima olim Illustrissimi Żorawski, suffraganei Plocensis, die quinta Ianuarii determinatur quolibet anno, uti in die obitus.

VARIA

1

Andrzej [z ?] opat (Brzesko–Hebdów)

rezygnacja 22 XII 1511⁷³

AKMK, AEp 5, k. 190v (zob. również: tamże, k. 180r – 17 VI 1511: Reverendissimus in Christo Pater Dominus Joannes, Dei gratia episcopus Cracoviensis, Venerabilem ac Religiosum Andream, abbatem in Brzesko, propter inobedientiam et rebellionem [...] in poena sinodali [...] damnat)

Venerabilis ac Religiosus Dominus Andreas, abbas monasterii Ordinis Premonstratensium in Brzesko, coram Venerabili Domino Jacobo de Cziyeschov [Ercieszów], decretorum doctore, canonico Cracoviensi et auditore causarum curiae Reverendissimi Domini [Joannis Konarski], episcopi Cracoviensis, personaliter constitutus, abbatiam resignavit. Vigesima secunda mensis Decembris [anno Domini 1511].

Papierowski, Stefański, *Płocczanie znani i nieznani*, s. 684 (5 I 1782). Por. „Gazeta Warszawska”, R. 1782, nr 4 (z 12 I 1782), s. [1].

⁷³ Por. Knapieński, *Święty Norbert i jego zakon*, s. 160; Backmund, *Monasticon Praemonstratense*, t. 1, s. 340 [drugie wydanie: t. 1 cz. 2, s. 412]; Kuraś, *Katalog opatów*, s. 46 (gdzie brak w tymże katalogu opata Andrzeja z r. 1511, w odniesieniu do którego to czasu czytamy: „23^{tus} [abbas] Stanislaus, vixit anno 1504. • 24^{tus} [abbas] Ioannes, vixit anno 1513. • 25^{tus} [abbas] Martinus, vixit anno 1520”).

2

*Baranowski Wincenty opat (Tyniec)**instytucja 10 V 1542⁷⁴*

AKMK, AEp 22, k. 126v–128r (Ad abbatiam Tineczensem investitura – na urząd opata klasztoru benedyktynów w Tyńcu, zwolniony per mortem et obitum Venerabilis et Religiosi olim Andreae Gniadi, miejscowy konwent wybrał in locum demortui abbatis Venerabilem ac Religiosum Patrem Vincentium Baranowski, tunc conventus monasterii eiusdem Ordinis in Orłow abbatem, którego elekcję arcybiskup P. Gamrat zatwierdził dokumentem z daty: Kraków, 10 V 1542)

3

*Bujdecki (Buydecki) Mateusz prepozyt generalny (Miechów)   elekcja 8 IX 1765
instytucja 3 I 1766⁷⁵*

AKMK, AV 54 – Akta wizyty [...] trzech dekanatów: proszowickiego, książskiego i jędrzejowskiego przez W. Jmć X. Jacka Kochańskiego, kanonika sandomierskiego, plebana troieckiego, w roku 1783 odprawionej, wypisane, s. 353–354 (Stan osobisty duchowieństwa kościoła farnego miechowskiego)

Wielmożny Jmć Xiądz Mateusz Buydecki, Świętej Teologii doktor, Kanoników Regularnych Stróżów Grobu Chrystusowego w Polsce, w Węgrzech y Czechach generał, [s. 354] od całego Zgromadzenia swego Zakonu roku 1765, dnia 8 września obrany, per provisionem apostolicam, Romae 18 Kalendas Decembris eodem anno [= 14 XI 1765] obtentam, w warszawskiej nuncjaturze dnia 3 stycznia roku 1766 [został] instytuowany.

⁷⁴ P. Szczaniecki, *Katalog opatów tynieckich*, „Nasza Przeszłość”, 49 (1978) s. 126 („21 I 1542 król [Zygmunt I], korzystając ze swych praw, dał [Wincentemu] Baranowskiemu swą prezentę, na podstawie której biskup miejscowy, natenczas Piotr Gamrat, mógł mu udzielić benedykcji opackiej. Datyienne pozostają nieznane; prawdopodobnie nowy opat objął rządy na początku 1542 r. [...] Pierwszy z zachowanych dokumentów opata Baranowskiego nosi datę 21 IV 1542 r.”).

⁷⁵ J. Gacki, *Bożogrobcy*, cz. 2, „Pamiętnik Religijno-Moralny”, 12 (1853) nr 3, s. 245 („przełożony od 1765 r.”); M. Tobiasz, *Bożogrobcy w Miechowie (w 800-lecie sprowadzenia zakonu do Polski)*, „Nasza Przeszłość”, 17 (1963) s. 37 („w roku 1765 opatem miechowskim wybrano Mateusza Bujdeckiego, który rządził do roku 1788”). Por. Wiśniewski, *Dekanat miechowski*, s. 136 (także s. 114); Z. Pęcowski, *Miechów. Studia z dziejów miasta i ziemi miechowskiej do roku 1914*, Kraków 1967, wg indeksu (zwł. s. 340 i 466); *Bożogrobcy w Polsce*, red. C. Wilanowski, Miechów–Warszawa 1999, wg indeksu (zwł. s. 224)..

4

*Gumieniecka Teresa ksieni (Sandomierz)**elekcja 10 XII 1674⁷⁶*

ABSDS, G 1392, k. 103r–v (tamże, k. 103v: Konfirmacyi nie było, bo w jedenastym miesiącu po elekcji swojej zeszła z tego świata)

5

*Jan z Męciny opat (Nowy Sącz)**instytucja 12 II 1543⁷⁷*

AKMK, AEp 20 – [Volumen tertium actorum Reverendissimi in Christo Patris et Domini Petri de Gamratis, archiepiscopi Gnesnensis, episcopi Cracoviensis, anni 1543ⁱⁱⁱ], k. 26r (Ad abbatiam Sandecensem institutio); także: AKMK, AEp 22, k. 183r–184 (Investitura ad abbatiam in Sandecz – dokument arcybiskupa P. Gamrata z daty: Kraków, 15 II 1543)

Ad abbatiam in monasterio Sandecensi, morte ac obitu Venerabilis et Religiosi Martini [Janta], eiusdem immediati possessoris, vacantem, Reverendus Pater Dominus Nicolaus de Camyona, abbas monasterii in Nova Brzesko alias Chebdow [sic], post electionem per ipsum, ut dicebat, nuper cum fratribus celebratam, Religiosum Fratrem Joannem Maczina (de Mączina), canonice et concordibus fratrum vocibus in abbatem electum, Reverendissimo Domino [Petro Gamrat] instituendum vivae vocis oraculo praesentati electione, quae huiusmodi canonisari et per dictum Suum Paternitatem de dicta abbacia instituendum decerni et institui literasque necessarias decerni petiit. Et Dominus [Petrus Gamrat] ad instantiam dicti Religiosi Fratris Joannis praesentati, electionem de persona sua factam canonisavit, ratificavit, aprobavit et nihilominus eundem recepto primitus ad eodem obediencie et de rebus abbaciae non alienandis immo alienatis pro posse recuperandis solito corporali iuramento, eundem per manus sui ipsius capiti impositionem instituit ac investivit.

6

*Kuczowski Andrzej opat (Święty Krzyż)**instytucja 22 III 1540⁷⁸*

AKMK, AEp 22, k. 22v–23r (Investitura ad abbatiam monasterii Sancte Crucis – na urząd opata klasztoru benedyktynów na Łysej Górze, wakujący morte ac obitu olim Venerabilis et

⁷⁶ Zob. wyżej przyp. 42. Także *Kronika benedyktynek sandomierskich*, s. 23: „Obrana [ksienią] Panna Teresa Gumieniecka roku 1674, dnia 10 grudnia, nie konfirmowała się, gdyż w jedenastym miesiącu przełożęństwa swego z tym się pożegnała światem”.

⁷⁷ Sygański, *Zabytki dziejów*, s. 230 („opat sandecki 1543–1562”); Śledź, *Katalog opatów sądeckiego klasztoru*, s. XV. Por. Backmund, *Monasticon Praemonstratense*, t. 1, s. 344 [drugie wydanie: t. 1 cz. 2, s. 418] (gdzie jako opat w latach 1528–1562 widnieje *Martinus Jantha*).

⁷⁸ J. Gacki, *Klasztor świętokrzyski*, cz. 2, „Pamiętnik Religijno-Moralny” n.s. 7/20/ (1861) nr 2,

Religiosi Clementis, wybrany został unanimiter przez miejscowy konwent Venerabilis ac Religiosus Dominus Andreas Kuczowski, którego elekcję arcybiskup P. Gamrat zatwierdził dokumentem z 22 III 1540)

7

Piotr ze Strzegomi opat (Święty Krzyż)

rezygnacja 20 XII 1504⁷⁹

AKMK, AEp 5, k. 25v–26r (Resignatio abbatae Sanctae Crucis in Calvomonte)

[Anno Domini 1504], Veneris, vigesima mensis Decembris, Venerabilis et Religiosus vir Dominus Petrus [de Strzegomia], Divina patientia abbas Calvimontis Sanctae Crucis, coram [...] commisariis [...] per Reverendissimum in Christo Patrem et Dominum, Dominum Joannem [Konarski], Dei gratia episcopum Cracoviensem, specialiter deputatis [...], dictam suam abbatiam in dictorum dominorum commissariorum manibus resignavit.

8

Potkański (Podkański) Franciszek biskup (Kraków)

rezygnacja 4 II 1786⁸⁰

AKMK, AEp 116 – Acta actorum Curiae Episcopalis Cracoviensis annorum 1786 [et] 1787 [...], s. 26–27 (VII Februarii [1786]. Resignatio suffraganeatus Cracoviensis per Illustrissimum Potkanski)

Coram officio actisque praesentibus Curiae Celsissimi, Illustrissimi et Reverendissimi Domini, Domini Michaelis Georgii Ciołek principis Poniatowski, Dei et Apostolicae Sedis gratia archiepiscopi Gnesnensis, legati nati, primatis Regni Poloniae et Magni Ducatus Lithvaniae, primique principis, administratoris cum plena iurisdictione [dioecesis] Cracoviensis, [...] constitutus personaliter Illustrissimus et Reverendissimus Franciscus Potkanski, episcopus Patarensis, suffraganeus Cracoviensis, palam recognovit. Quia ipse sentiens iam se annis gravatum, ac functionibus episcopalibus et obsequiis publicis, huius dioecesis fractum, suffraganeatum ecclesiae et dioecesis Cracoviensis, quem ab annis triginta

s. 146–147 (brak daty instytucji). Zob. nadto Wiśniewski, *Dekanat opatowski*, s. 467; M. Derwich, *Benedyktyński klasztor Św. Krzyża na Łysej Górze w średniowieczu*, Warszawa–Wrocław 1992, s. 206, 509–510, 523, 528.

⁷⁹ Gacki, *Klasztor świętokrzyski*, cz. 2, s. 145 (brak daty rezygnacji). Zob. także Wiśniewski, *Dekanat opatowski*, s. 467; Derwich, *Benedyktyński klasztor Św. Krzyża*, s. 658–659 nr 40 i 42 (także s. 362, 364, 509, 511, 523, 538).

⁸⁰ Szostkiewicz, *Katalog biskupów*, s. 539 (brak informacji o rezygnacji z sufraganii); W. Baczkowska, W. Szczygielski, *Potkański (Podkański) Franciszek herbu Brochwicz (ok. 1710–1789), biskup sufragan krakowski*, PSB, t. 27, s. 724 („7 II 1786 zrezygnował z funkcji sufragana”); Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce*, kol. 358 („7 II 1786 zrezygnował z funkcji sufragana”).

tribus gerit, resignat, dimittit ac omni iuri suo ad dictum suffraganeatum Cracoviensem sibi ad hanc diem competentem renuntiat.

AKMK, LOrd 10, k. 175v (Pro memoria)

Anno 1786, die 7 Februarii, Illustrissimus [et] Reverendissimus Franciscus Potkanski, [episcopus Patarensis], resignavit suffraganeatum [Cracoviensem] in Curia episcopali hacce.

9

Regowski Szczęsny (Feliks) opat (Sieciechów)

instytucja 27 I 1544⁸¹

AKMK, AEp 22, k. 242r–243v (Institutio ad abbatiam monasterii Szieciechoviensis – na urząd opata klasztoru benedyktynów w Sieciechowie, wakujący morte Venerabilis olim Patris Mathie [de Odrzywól], wybrany został przez miejscowy konwent Venerabilis ac Religiosus Pater Felix Regowski, którego elekcję arcybiskup P. Gamrat zatwierdził dokumentem z daty: Piotrków, 27 I 1544)

10

Staszewski Chryzostom Feliks opat (Nowy Sącz)

instytucja 7 I 1730⁸²

AKMK, AEp 80 – [Acta episcopalia Constantini Feliciani Szaniawski, episcopi Cracoviensis, ducis Severiae, ab anno 1728 ad annum 1730], k. 241v–242r (Institutio ad abbatiam Neosandecensem – Kielce, 7 I 1730)

Reverendissimus Dominus Constantinus Felicianus in Szaniawy Szaniawski, Dei et Apostolicae Sedis gratia episcopus Cracoviensis, dux Severiae, ad abbatiam Neosandecensem Ordinis Canonorum Regularium Praemonstratensium, post obitum Reverendissimi olim Casimiri Sowinski, illius ultimi et immediati possessoris, vacantem, Admodum Reverendum ac Religiosum Chrisostomum Staszewski, professum Vitoviensem, per idem monasterium capitulariter [...] electum et approbatum, instituendum ac investiendum esse decrevit.

⁸¹ Gacki, *Benedyktynski klasztor*, s. 181–184 (brak daty instytuowania). Por. Wiśniewski, *Dekanat kozienicki*, s. 152 (gdzie forma nazwiska Ragowski).

⁸² Sygański, *Zabytki dziejów*, s. 231 („obraný opatem sądeckim 6 X 1729, instalowany 17 II 1730, benedykowany w kościele zwierzynieckim 4 II 1731 przez biskupa Michała Kunickiego, suffragana krakowskiego”); Śledź, *Katalog opatów sądeckiego klasztoru*, s. XV. Zob. także: Kraszewski, *Supplement*, s. 287; Backmund, *Monasticon Praemonstratense*, t. 1, s. 344 nr 18 [drugie wydanie: t. 1 cz. 2, s. 418].

11

*Trembecka Joanna przeorysza (Żukowo)**elekcja 14 V 1755*⁸³

Archiwum Diecezjalne we Włocławku, 2 – ABKP 44 (52 cz. 2) – Dyariusz spraw y interessow diecezyi kujawskiej y pomorskiej zaczęty in anno 1752 [1752–1763], k. 46v. (Junius 1755. Elekcyja przeoryszy w Żukowie)

Jegomość X. [Franciszek Józef] Wybicki, surrogat gdański, doniósł mi [tj. biskupowi włocławskiemu Antoniemu Sebastianowi Dembowskiemu], że vigore commissionis ode mnie emanatae ziachał do klasztoru zukowskiego pro die 14 Maii [1755] na elekcyą przeoryszy; gdzie in scrutinio votorum Panna Joanna Trembecka miała votow 21, a Panna Ewa Czapska miała 13. A tak Panna Trembecka, superans octo votis, ogłoszona przeoryszą, ktorey post emissum solitum iuramentum iuxta statuta monasterii wszystkie siostry zaraz obedientiam praestiterunt w wszelkiej spokojności y wszystkie są z niey kontente.

12

*Trzebiński Aleksander biskup (Przemyśl)**pogrzeb 19 IX 1644*⁸⁴

AKapMK, AAct 14 – [Acta actorum capituli cathedralis Cracoviensis ab anno 1644 ad annum 1651], s. 5 (sesja kapituły 3 IX 1644)

Ad literas Magnifici Domini Stanislai Kowalski, dapiferi Leopoliensis, in quibus pro funere Illustrissimi olim et Reverendissimi Domini Alexandri Trzebinski, episcopi Praemisliensis et vicecancellarii Regni, Praemysliae, die 19 Septembris absolvendo, Venerabile Capitulum [Cracoviensem] invitabatur, Illustres et Admodum Reverendi Domini [praelati et canonici Cracovienses] respondere decreverunt et ad Illustrem Dominum Georgium Grochowski, decanum Praemyslensem, canonicum Cracoviensem, suum confratrem, tunc Praemysliae praesentem, literas dandas esse condusserunt postulatorias, ut eiusmodi funeri nomine Venerabilis Capituli [Cracoviensis] more solito assistat et fraternum contestetur dolorem.

⁸³ Borkowska, *Leksykon zakonnic polskich*, t. 1 – *Polska Zachodnia i Północna*, Warszawa 2004, s. 360 („obrana przeoryszą młodo (1755)”).

⁸⁴ F. Pawłowski, *Series et gesta episcoporum ritus Latini Premisliensium*, Cracoviae 1869, s. 452 (brak informacji o pogrzebie); W. Sarna, *Biskupi przemyscy obrządku łacińskiego*, cz. 2 – 1624–1900, Przemyśl 1910, s. 328 (brak daty pogrzebu). Zob. także Wiśniewski, *Katalog prałatów i kanoników*, s. 299; Szostkiewicz, *Katalog biskupów*, s. 574; Nitecki, *Biskupi Kościoła w Polsce*, kol. 454.